

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Biblioteca Centrală
Regiunată
Hunedoara Dev-

TRĂIASCĂ **1** MAI

ZIUA SOLIDARITĂȚII
INTERNATIONALE

A CELOR CE MUNCESC!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

ANUL XX
18 (998) 1 mai 1964
12 pagini, 1 lea

memento

picturi rupestre în serie

Strămoșii noștri preistorici ne-au lăsat moștenire multe „mostre“ ale artei lor primitive și totuși atât de interesantă, de obicei picturi executate pe pereții stâncilor și înfățișând figuri de oameni și animale sau scene de vânătoare. Cum să se procedeze, însă, pentru reproducerea acestor comori ale artei preistorice, în așa fel ca ele să poată fi cunoscute de cât mai multă lume.

Desigur, există unele metode. De pildă, reproducerea grafică manuală a desenelor rupestre, metoda care, însă, e lipsită de precizie deoarece nu redă toate tonalitățile și nici nu reușește să imite tehnica artistului primitiv. Iată, însă, că recent, arheologul sovietic I. Șer și sculptorul P. Smirnov au pus la punct o metodă nouă, exactă, care folosește ultimele realizări ale chimiei.

Cei doi pasionați ai artei primitive au reușit, după un număr oarecare de experiențe, să fabrice un amestec din materii plastice sintetice cu aspect de pastă, pe care-l aplică pe roca pe care se află desenul. După întărire, matrița astfel obținută reprezintă replica absolut fidelă a desenului și în consecință o reproducere corectă, care nu mai e tributară ochiului sau mîinii artistului care execută copia. Matrița, ca orice matriță, permite obținerea unui număr nelimitat de reproduceri.

I. Șer a făcut prima experimentare a noii metode de „ridicare“ a picturilor rupestre în zona expusă inundării de pe șantierul viitoarei centrale de la Krasnoiarsk, unde se află stînci cu multe și foarte interesante asemenea picturi. Rezultatele obținute s-au dovedit a fi mai mult decît satisfăcătoare, așa încît imaginile elanilor, mistreților, urșilor și altor animale făurite de mîna omului de la începutul epocii de bronz pe malul drept al Ienisei-ului vor putea fi reproduse în serie și împodobi muzeele sau școlile din întreaga Uniune Sovietică.

a. b.

un obiect obligatoriu: poezia

Cheorghii Lișinski, rectorul Institutului electrotehnic din Novosibirsk, se ivi pe scenă ținînd în mîini un mic robot. Costumul acestuia avea luciri de aur în lumina soarelui de primăvară care răzbătea prin ferestre. Mustățile-antena tremurau ușor. Părea că robotul zîmbește celor care-l priveau...

— Așadar, dragii mei — rosti rectorul — juriul a hotărît să acorde acest premiu unui poet.

Sala arhiplină, căci spectatorii ședeau chiar și pe pervazele ferestrelor, izbucni într-un tunet de aplauze. Și premiul fu înmînat poetei leningrădene Maia Borisova, pentru alegerea de versuri „Lumina albă“ pe care donasprezere mii de studenți ai marelui Institut din Novosibirsk o apreciaseră drept cel mai bun volum de poezie publicat anul trecut de un tînăr poet. Într-o clipă, Maia Borisova deveni eroina acelei zile — tradiționala „Zi a poeziei“ sărbătorită în fiecare primăvară în cadrul Institutului.

„Apoi au citit din ultimele lor versuri poezii siberieni Leonid Reșctnikov, Iliia Foniakov și Alexandr Kuhno. După care, în fastuoasa sală au răsunat accentele lirice ale „ucenicilor atelierului de poezie“ — membri ai Asociației literare a Institutului.

Și cu asta a luat sfîrșit prima parte a programului. Căci după aceea a început o aprinsă, interminabilă discuție despre poezie, despre rolul ei în viața oricui doră să se socializeze om în cea mai deplină măsură a cuvîntului. Pe scenă au început să se perinde studenți, ingineri, profesori. Cu mult interes au fost ascultate opiniile academicienilor Serghei Sobolev, ale lui Andrei Bulker, directorul Institutului de fizică nucleară din Novosibirsk și ale lui Cheorghii Mighirenko, doctor în științe tehnice.

Inainte de începerea programului acelei zile atât de încărcate mii de glasuri tineresti cîntaseră în unison: „La noi poezia e ca și fizica — un obiect obligatoriu“. Este refrenul unui cîntec scris de Vasili Kazanski, prorectorul Institutului electrotehnic și de tînărul poet Iliia Foniakov. La glasurile celor din Novosibirsk se asociaseră bucurosi și oaspeții veniți acolo cu prilejul „Zilei poeziei“: poetul Mark Sergheev din Irkutsk, cunoscut studentilor dintr-un volum de versuri recent apărut la Moscova, un grup de tineri poeți din Omsk și o delegație impunătoare din partea revistei „Iunosti“ din Moscova.

Încît pînă seara tîrziu voci tinere au recitat versuri în sala de festivități, în hol, pe scări. Și chiar în laboratoare. Căci, așa cum a spus rectorul, în cuvîntul de închidere:

— Fără poezie nu poate fi imaginată nici fizica, nici matematica și în genere nici o știință. Studenții, savanții, muncitorii din vremea noastră trebuie să fie poeți, măcar în sufletul lor.

m. v.

R. OVIVIAN

Imbinarea utilului cu plăcutul

shakespeare, shakespeare...

Recent, un tînăr compozitor din R.S.S. Moldovenească, pe nume Eduard Lazarev, a terminat partitura pentru pian a baladului „Antoniu și Cleopatra“, inspirat din cunoscuta tragedie a lui Shakespeare. Lucrarea va fi prezentată pe scena Teatrului de Operă din Chișinău. După aprecierea celebrei balerine Maia Plisețkaia, compoziția are o vatoare coregrafică excepțională.

Un alt balet inspirat dintr-o operă a lui Shakespeare va fi pus în scenă la Teatrul de Operă „Covent Garden“, din Londra. E vorba de „Hamlet“ a cărui muzică a fost scrisă, după cum se știe, de P. I. Ceaikovski.

În aceste zile, cînd întreaga omenire sărbătorește pe geniul de la Stratford-on-Avon, editura Academiei de Științe a U.R.S.S. a publicat o culegere de articole ale unor shakespearologi sovietici și străini. Astfel, Iuri Svedov corăscăra un studiu conceptual istoric ale „marelui Will“ (or ericului literar britanic) Arundel Kettle și Kenneth Moore serbanează articole despre „Hamlet“. Despre popularitatea lui Shakespeare în zilele noastre vorbește profesorul Roman Samarin, critic literar și președinte al Comisiei pentru studiu-

rea creației lui Shakespeare de pe lîngă Institutul de literatură universală din Moscova.

În legătură cu noua ecranizare „Hamlet“, turnată în studiourile sovietice, e interesant de menționat că actorul britanic Paul Scofield, extraordinarul interpret al „Regelui Lear“, care a putut vedea filmul, a declarat că l-a emoționat profund prelucrarea psihologică a rolului prințul Danemarcei de către actorul sovietic I. Smoktunovski.

g. n.

ultimul ecou...

Zilele trecute strada Piatnițkaia din Moscova era barată de un cordon de milițieni, în apropierea bine cunoscutei clădiri a Radio-

omagiu lui anatole france

Opinia publică sovietică a celebrat printr-un mare număr de manifestări împlinirea a 120 de ani de la nașterea lui Anatole France. Cititorii sovietici îl apreciază mult pe acest scriitor care, plecînd de la individualism, a ajuns la socialism — cum spunea despre el Gorki. Ei îl iubesc deopotrivă pe magicianul verbului și pe umanistul care credea în rațiune și în posibilitățile ei nelimitate, acoperînd cu sarcasm obscurantismul și ipocrizia, fanatismul și militarismul.

Presa sovietică a subliniat cu acest prilej că Anatole France a fost un prieten al Rusiei revoluționare; scriitorul francez a salutat Revoluția din Octombrie, nașterea primului stat al muncitorilor și țărănilor. El a protestat cu indignare împotriva blocadei instituite în 1917 de lumea capitalistă împotriva tinerei țări sovietice. Anatole France nutrea o mare admirație pentru Lenin și multă stimă pentru Gorki.

Cărțile lui Anatole France nu lipsesc din nici o bibliotecă publică sovietică. După un calcul recent, de la începuturile puterii sovietice și pînă astăzi în U.R.S.S. au fost publicate 190 de titluri de opere ale lui Anatole France, într-un tiraj total de 6.500.000 de exemplare. O ediție de opere alese în 8 volume, pusă în vânzare acum cîțiva ani, a avut un tiraj de 240.000 de exemplare.

Criticii și istoricii literari sovietici studiază cu atenție moștenirea artistică a lui France. În această ordine de idei trebuie citate, în primul rînd, lucrările și monografiile semnate de V. Dinik, I. Kovaleva și L. Lihozievski care s-au bucurat de o bună primire din partea cititorilor.

s. p.

1964 — un an al festivalurilor

În peisajul vieții culturale sovietice anul 1964 înscrie, printre alte evenimente artistice, nașterea unui nou gen de festivaluri. Organizate de Ministerul Culturii al U.R.S.S. și de „Inturist“ aceste manifestări sînt menite să ofere turiștilor străini care doresc să viziteze U.R.S.S. posibilitatea de a asista la spectacolele sau concertele celor mai celebri soliști și ansambluri sovietice.

Primul festival, care se va desfășura la Moscova între 5 și 13 mai, se intitulează „Stelele Moscovei“. Peste două mii de artiști se vor produce în sala Palatului Congreselor din Kremlin, la „Bolșoi Teatr“, în mara sală a Conservatorului și la teatrul muzical „Stanislavski și Nemirovici-Dancenko“, unde vor avea loc spectacole cu operele „Boris Godunov“ și „Hovanșcina“ de Musorgski, „Sadko“ de Rimski Korsakov, „Cneazul Igor“ de Borodin, „Don Carlos“ de Verdi, „Război și pace“ și „Logodna la minăstire“ de Prokofiev, „Katerina Izmailova“ de Șostakoviici ș.a.; cu baletetele „Lacul lebedelor“, „Frumoasa adormită“ și „Fata de zăpadă“ de Ceaikovski, „Romeo și Julieta“ și „Cenușăreasa“ de Prokofiev, „Giselle“ de Adam etc.

În același timp, în marile săli de concert se vor produce Richter și Rostropovici, David Oistrach, Leonid Kogan și alte stele ale muzicii sovietice. Turiștii amatori de teatru vor putea asista la cîteva spectacole interesante printre care amintim „Trei surori“ de Cehov și „Azilul de noapte“ de Gorki, „Puterea întinericului“ de Tolstoi și „Prințesa Turandot“ de Carlo Gozzi, „Ploșnița“ de Maiakovski, „Poveste din Irkutsk“ de Arbuzov, „Coloșii“ de Axionov. Dacă acestui extrem de îmbietor program îi adăugăm spectacolele unor populare formații de cîntece și dansuri ca ansamblul „Alexandrov“, „Piatnițki“, „Beriozka“ ș.a. precum și reprezentațiile Circului Mare, ne putem forma o imagine destul de cuprinzătoare despre amploarea și semnificațiile acestui festival artistic moscovit.

Întîlniri interesante cu arta sovietică vor prileji turiștilor străini și cele trei festivaluri ce vor urma: „Noaptea albe“ (21—28 iunie), un mare festival leningrădean care, așa cum o arată și denumirea lui, va fi organizat în perioada celebrelor nopți albe de cîntate de poezi; „Zorile Kievului“, organizat în plină toamnă ucraineană și, în sfîrșit, „Iarna rusescă“, un al doilea festival moscovit.

m. n.

m. c.

Note de compozitor despre o

STAGIUNE MUZICALA

Pentru seara de 21 martie așezele ne propuneau între altele: „Hovașcina” la Teatrul Mare; „Simfonia a VII” de Șostakoviți în una din sălile de concerte; în altă sală, lieduri de Musorgski („Cîntecele și jocurile morții”) orchestrate de Șostakoviți și executate de Vișnevskiaia; în sala mică a Conservatorului un interesant concert de cameră, la „Gnesin” lucrări ale tinărului Șnitke; în sala „Ceaikovski” — Aznavour. În seara aceea nu am fost totuși nicăieri. În alte dați ne-am hotărât mai ușor.

La Teatrul Mare am văzut „Boris Godunov” și un spectacol din trei baleturi scurte, „Boris” I A cîta oară am văzut acest spectacol? Cu un ochi proaspăt, distanțat de ani, am remarcat unele mici deficiențe ale interpretării și chiar ale partiturii. Dar concepția genială a operei a triumfat asupra lor; poate că „Boris” m-a impresionat mai mult decît întotdeauna. Rezonanțele muzicale și umane ale acestei opere sînt copleșitoare.

Cu cîteva seri înainte văzusem la Teatrul muzical „Stanislavski și Nemirovici-Dancenko” opera lui Șostakoviți „Katerina Izmailova”. Această operă are bogate implicații interioare și cală a se dezvolta dramaturgic pe un diapazon de la Ostrovski la Shakespeare. Poate că nu este o capodoperă dar aș putea spune că în această lucrare plac și imperfecțiunile; deși există suprafețe muzicale acoperite de un material ce mi s-a părut insuficient selectat, forța creatoare și avîntul compozitorului sînt atît de puternice încît ridică opera la o înălțime remarcabilă, imprimînd pe retina noastră auditivă o impresie ce se șterge cu greu. Dacă ne gîndim că această lucrare a fost scrisă de Șostakoviți acum 30 de ani, avem

încă o dată măsura uriașului talent al compozitorului.

Am mai văzut în seara de balet de la Teatrul Mare un balet pe muzica lui Prokofiev pentru filmul „Locotenentul Kije”. Muzică de film dar gîndită parcă de la bun început pentru balet! Subiectul a rămas cel din film; o confuzie de nume, un calambur involuntar, duc la crearea unui locotenent fictiv în garda țarului Pavel. Lucrul provoacă încurcături, situații hazlii și totul e un pretext pentru a pune în lumină pe un plan comic, de rafinată stilizare, șubreenia unei lumi trecute. Baletul lui Lapauri și Tarasova, care reînvie unele tradiții ale baletului rus de acum cîteva decenii (în coregrafie și decorație) mi s-a părut foarte reușit, de un perfect bun gust.

În aceeași seară am văzut baletul „Vanina Vanini” (după Stendhal) pe muzica tinărului compozitor N. Karetnikov. Muzica are prețioase calități de expresie și profesionale, vîndînd totodată o alură modernă și, ceea ce-i mai important, baletul „Vanina Vanini” prezintă o unitate de spectacol convingătoare; probabil că va ține așful mult timp. În aceeași seară elevii școlii medii de coregrafie de pe lângă Teatrul Mare dansau în „Chopiniana”, cu o măiestrie tehnică impecabilă.

La teatrul „Stanislavski și Nemirovici-Dancenko” am văzut și „Cosi fan tutte” de Mozart, capodoperă pe cît de perfectă și spontană, pe atît de enigmatică. Montarea și interpretarea acestui teatru de operă sovietic mi-au făcut o deosebită plăcere.

Așful concertelor era dominat în luna martie de violoncelistul Mstislav Rostropovici. O seară de sonate sovietice, participarea la alte două con-

certe, o seară de muzică pentru violoncel acompaniat de o formație de cameră și — înainte de toate, două concerte simfonice în care marele violoncelist cînta „Simfonia pentru violoncel și orchestră” de Britten, variațiunile „Don Quijote” de Richard Strauss, concertele de Babadjanian, Boris Ceaikovski, Levitin și Șostakoviți — iată ce a oferit Rostropovici vieții muzicale din Moscova numai în martie 1964. Se știe că în cursul acestei stagiuni Rostropovici cîntă, într-un mare ciclu de concerte simfonice, 35 de concerte pentru violoncel. Este un efort titanice, unic probabil în istoria acestui instrument. Se poate spune fără exagerare că prin unele din calitățile sale Rostropovici este un violoncelist rarissim, care aduce ceva nou, ce n-a mai fost în tradiția violoncelului, fîră a mai spune că este dublat de un muzician excepțional și că are un dinamism și o energie comparabile doar cu acelea ale lui Richter. Violoncelul lui Rostropovici străbate fără efort pinza orchestrei, chiar în țesăturile muzicale mai puțin convenabile. Patru din lucrările de mai sus erau prime audii și Rostropovici le-a cîntat pe toate cu o siguranță și o dezinvolură uimitoare.

Simfonia pentru violoncel de Britten, dedicată lui Rostropovici, a fost executată în prima audieție mondială sub bagheta compozitorului (care a condus foarte muzical și autorizat); concertul a fost transmis prin radio și televiziune. Am recunoscut în lucrarea lui Britten pana aceluiași compozitor stăpîn pe mijloacele sale, exprimînd o gamă de sentimente și vîndînd o seamă de preferențe specifice lui. Finalitatea lucrării nu mi-a fost însă prea clară în prima audieție.

O impresie mult mai puternică mi-a lăsat Concertul pentru violoncel de Boris Ceaikovski, care este o reușită incontestabilă și care mi se pare una dintre cele mai bune compoziții muzicale scrise în ultimii ani în Uniunea Sovietică. Mi-a plăcut, de asemenea, concertul muzicalului Arno Babadjanian.

În alte concerte am ascultat pe dirijorul francez Serge Baudo precum și ansamblul colegiului Oberlin (S.U.A.).

Am fost și la două concerte de cameră cu participarea cvartetelor de coarde „Borodin” și „Komitas”. Mi-a plăcut și am reținut cvintetul cu pian de Peiko. M-am bucurat de reînvierea cu cvartetul „Komitas”, care mi-a cîntat cu ani în urmă cvartetul nr. 1.

Ca întotdeauna a fost pentru mine o deosebită bucurie să-l reîntîlnesc pe maestrul Aram Haçiaturian. Am ascultat imprimat pe bandă de magnetofon Simfonia a III-a a sa (pentru orchestră, orgă și 20 de trompete) precum și o lucrare nouă, excelentul concert-rapsodie pentru violoncel, în interpretarea lui Rostropovici.

Am audiat pe bandă valoroasa Simfonia a Ninci Makarova care a fost reluată recent în cîteva concerte din R. D. Germană. Dintre lucrările văzute în manuscris mi-au plăcut concerte pentru vioară și violă de Ledeniiov, Sonata pentru violoncel de Karen Haçiaturian. Oratoriul „Cel ce ridică sabia” de N. Sidelnikov se anunță a fi una din primele audii de seamă ale stagiunii viitoare.

Anatol Vieru

Pentru cei ce îndrăgesc drumeția

Schimburi turistice

Privind imensa hartă a Uniunii Sovietice, un adevărat continent turistic, e greu să te poți hotărî cu care oraș sau regiune să-ți începi o eventuală călătorie. Căci Uniunea Sovietică este cea mai mare țară din lume. Suprafața ei este de 22 milioane km² iar hotarele ei o învecinează cu 12 state! Țărmurile uriașului continent ce începe în Europa și se termină în Asia sînt scaldate de apele Oceanelor Înghețat de Nord și Pacific și de cele a 12 mări.

U.R.S.S. realizează schimburi turistice cu un mare număr de țări de pe toate paralelele și meridianele globului. Spre hotarele ei se îndreaptă sute de mii de turiști de pretutindeni iar alte sute de mii de turiști sovietici le trec, la rîndul lor, spre toate colțurile lumii. Așa cum au avut prilejul să constate și călătorii romîni, organizația Inturist asigură ca toate excursiile prin U.R.S.S. să fie cît mai plăcute și interesante. Turiștii sînt asistați de traducători-ghizi cu o înaltă calificare, au la dispoziție hoteluri confortabile, restaurante cu meniuri excelente și condiții excepționale de transport.

Uniunea Sovietică are legături aeriene cu capitalele a 35 de țări din Europa, Asia, America și Africa, așa încît pe străzile și bulevardele orașelor ei pot fi întîlniți turiști din cele mai îndepărtate colțuri ale globului, veniți să cunoască patria constructorilor comunismului și primilor cosmonauți din lume, să le cunoască concepțiile și felul lor de viață și de muncă și, bineînțeles, să admire pitoreștile peisaje, mereu altele, începînd din partea europeană a țării și pînă în îndepărtata și încă puțin cunoscută Asia. Între altele, putem să arătăm aici că o statistică destul de recentă stabilește că U.R.S.S. este vizitată anual de peste un milion de turiști! Fapt care, de altfel, obligă Inturistul să-și sporească mereu rețeaua hotelieră — pe care actualmente o dezvoltă atît în marile centre turistice cît și în republicile Asiei Centrale ce trezesc mai ales în țările europene un interes deosebit. Printre localitățile care înregistrează acest fenomen se numără, bineînțeles, Moscova, Leningrad, Kiev, Tallin și Harkov dar și o serie de localități din R.S.S. Tadjikă, R.S.S. Uzbekă, Caucaz și fermecătorul litoral al Mării Negre.

Relațiile turistice stabilite între Inturist și O.N.T.-Carpați se dezvoltă cu fiecare an ce trece. Călătoriile în U.R.S.S., pe de o parte pentru turiștii romîni și pe de alta în România pentru turiștii sovietici au devenit mai variate, mai bogate, extinzîndu-se în noi regiuni și orașe și oferind celor ce îndrăgesc drumeția, turismul, posibilitatea cunoașterii frumuseților celor două țări, stabilirii de noi și noi contacte între cele două popoare.

Anul acesta, turiștii sovietici vor vizita țara noastră, urmînd itinerarii variate și folosind noi mijloace de transport cum sînt trenul, vaporul, autocarele și autoturismele proprii, mijloc mai puțin obișnuit în anii anteriori. Turiștii au la dispoziție largi posibilități turistice printre care călătorii circulare prin mai multe regiuni și localități, călătorii de studii, călătorii și odihnă în stațiunile balneo-climaterice, scurte popasuri ale unor grupuri turistice în tranzit prin țara noastră spre alte țări, îndeosebi în București și grupuri care participă la mult prețuitele croaziere fluviale și maritime cu navele sovietice Amur, Dunai și Armenia.

Așa cum am mai arătat anul 1964 aduce nou în relațiile turistice romîno-sovietice întreprinderea unor interesante și instructive călătorii cu autocarele sau mașinile proprii. Desigur, O.N.T.-Carpați și Inturist s-au îngrijit și că itinerariile să fie cît mai bogate și variate. Intrînd în țară prin punctul de frontieră Albița, din nordul Moldovei, turiștii

sovietici își vor continua călătoria spre Huși — Bîrlad — Mărășești — Focșani — R. Sărat — Buzău — Valea Prahovei — Ploiești, cu vizitarea muzeului Doftana, punctul terminus al călătoriei fiind Bucureștiul. Alte itinerarii rezervate celor cu mașini proprii prevăd circuitul Republicii Populare Romine. În fine, sezonul turistic din anul acesta mai prevede pentru turiștii sovietici și concedii de odihnă în stațiunile noastre de munte și de pe litoral, îndeosebi la Poiana-Brașov, pe Valea Prahovei și la Eforie.

Și acum să vedem ce surprize rezervă anul turistic 1964 turiștilor romîni dornici să viziteze Uniunea Sovietică. În primul rînd noi itinerarii care cuprind regiuni ale U.R.S.S., ce nu au mai figurat pînă acum în itinerariile O.N.T. — cuprinzînd noi republici sovietice și orașe pitorești. Călătoriile se vor desfășura pe nouă itinerarii, începînd cu tradiționala rută Chișinău — Kiev — Leningrad — Riga — Moscova și terminînd cu noile itinerarii, adevărate expediții în îndepărtata Siberie, unde acum se poate ajunge de la Moscova, cu avionul, numai în cîteva ore. Urmează apoi itinerariile Moscova — Baku — Tbilisi — Erevan — Soci, Ialta — Odesa — Kiev, Moscova — Alma-Ata — Tașkent — Buhara — Șamarkand — Dușanbe — Așhabad — Moscova.

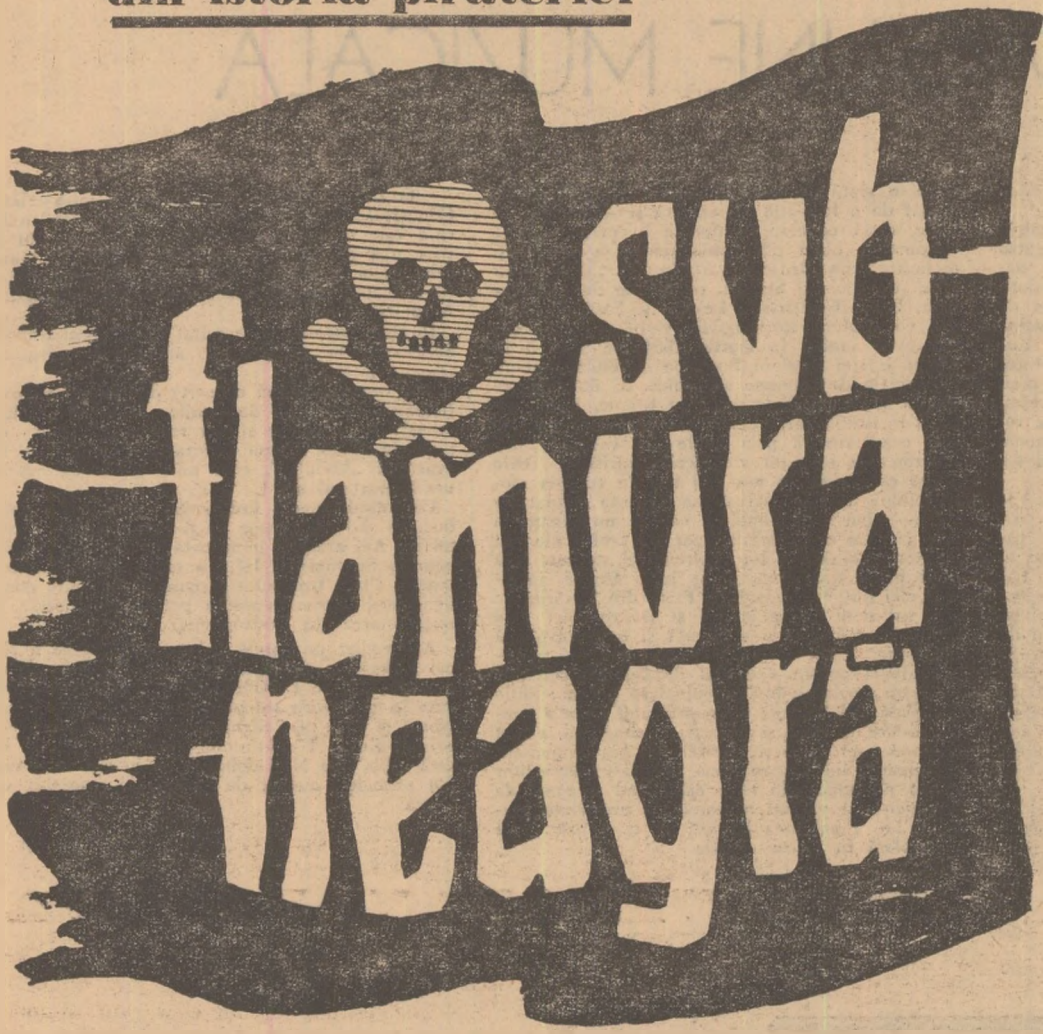
Putem să arătăm aici că, deși unele distanțe sînt foarte lungi, călătoriile sînt comode, la dispoziția amatorilor stînd atît trenul cît și vaporul și avionul. Printre orașele pe care le recomandăm turiștilor noștri se numără, în afară de Moscova, inima Uniunii Sovietice, pe ale cărei străzi te simți ca la un adevărat festival, deoarece orașul este vizitat de turiști din toată lumea, și Leningradul, al doilea mare oraș al U.R.S.S. cu minunatele-i monumente istorice și arhitectonice, și alte localități nu mai puțin interesante. Ei vor putea admira pitorescul unor orașe din Asia Centrală cum este Tașkent, numit și orașul soarelui și al florilor, capitala Republicii Socialiste Sovietice Uzbeke. Apoi Așhabadul, capitala Republicii Socialiste Sovietice Turkmene, situat în extremitatea de sud a U.R.S.S., dincolo de Marea Caspică, unde platoul întins se învecinează cu lan-

țutul munților Kopet-Dag. Orașul seamănă cu o încîntătoare oază, inundată de o mare de verdeață și de flori. Desigur că nici o călătorie la Dușanbe, important centru economic și cultural al Tadjikistanului, sau la Tbilisi, oraș cu o vechime de peste 1500 de ani, cu monumente și construcții executate în originalul stil al arhitecturii gruzine nu este mai puțin lipsită de interes. Sau la Samarkand, oraș cu nenumărate monumente, palate și moschei, opere nemuritoare ale unor renumiți maeștri ai Orientului. Între altele, turiștii romîni vor putea admira aici impozantul monument funerar intitulat Gur-Emir, în incinta căruia sînt păstrate rămășițele pămîntești ale vestitului Timur și ale urmașilor săi. În fine, Alma-Ata, capitala Republicii Socialiste Sovietice Kazahne oferă, între altele, atenției vizitatorilor clădirea muzeului central care impresionează deopotrivă prin exponate și prin construcția ei cu totul originală. Muzeul este construit din lemn de diferite esențe și este vestit prin faptul că este cea mai mare construcție din lemn din lume, lucrată fără cuie.

Gh. Mateescu
Director adjunct
din O.N.T. Carpați

Peisaj siberian

O pagină din istoria pirateriei

(Urmare din nr. trecut)

În secolul al XVII-lea în multe țări din apusul Europei pirateria era considerată „o îndeletnicire nobilă”. „Aproape toți gentlemanii de pe coasta apuseană a Angliei — sublinia un scriitor al vremii — se ocupă cu pirateria”.

Papi, prinți, regi îi investeau pe „cavalerii inavășirii” cu pergamente întărite cu sumedenie de peceti care le atestau „dreptul” de a ataca și a jefui nave străine. Cei care căpătau asemenea „diplome”, bineînțeles în schimbul unor mari sume de bani, deveneau piraiți „legali”. De fapt, nu-și spuneau piraiți ci „corsari” și se bucurau de protecția autorităților. Regii dădeau corsarilor diplome pentru jefuirea corăbiilor aparținând țării cu care se aflau în stare de război. Iar în secolele XVI—XVII războaiele se țineau lanț.

Hotarul dintre corsari și piraiți era extrem de incert. Piraiți erau socotiți numai tiharii care jefuiau navele regiilor lor sau ale aliaților acestora. Corsarii plăteau regiilor un anume procent din prada lor. De aceea pirateria era încurajată pe toate căile de către oficialități. S-a ajuns până acolo încât, printr-un edict dat în Franța de Ludovic al XIV-lea, corsarilor li se recunoștea dreptul de proprietate asupra tuturor bunurilor pe care le stăpîniseră timp de 24 de ore.

Chiar și biserica stimula pirateria. De obicei, marinarii nu aveau mijloace pentru a dobîndi diplome și a-și construi nave. Acestea erau cumpărate de „amatori” care luau apoi partea leului din prada piraiților. De cele mai multe ori armatorii amatori erau negustori bogați. Dar mulți dintre ei erau și clerici și nobili.

Principala țintă a piraiților din Oceanul Atlantic erau coloniile spaniole din America. În fiecare primăvară spaniolii trimeteau spre America o puternică escadră navală, care la înapoiere aducea pentru visteria de la Madrid aurul și argintul extras în colonii. Firește, piraiții nu se încumetau să atace o armada puternică. Ei cutreierau oceanul în căutarea vreunei corăbii avariate de furtună și răătăcită de escadră ori atacau orașele spaniole, de obicei bine întărite dar apărate de garnizoane mici.

Pentru aceasta aveau nevoie de baze în imediata vecinătate a coloniilor spaniole din America de Sud și Centrală. Multe insule din apele calde ale Mării Caraibilor fuseseră parcă anume create pentru asta. Una din primele „baze internaționale” de piraiți a fost înființată de francezi în insulița Tortuga. Curînd au început să conveargă într-acolo tot soiul de aventurieri: criminali care pină nu de mult mai purtaseră lanțuri grele, tiharii care trăseseeră la galere, dezertori, negustori de sclavi etc.

Piraiții din Tortuga se considerau „navigatori liberi”. În ambarcațiuni ușoare — „ballaga” — ei cutreierau toată Marea Caraibilor. Tortuga era o „afacere bună”. Guvernatorii făceau comerț, în numele regelui Franței, cu diplome de corsari. Cînd Franța și Spania au încheiat pace, guvernatorii insulei au început să vîndă diplome false.

Daț fiind că oamenii de afaceri englezi nu voiau să rămînă mai prejos decît francezii, curînd au luat ființă și în posesiunile britanice centre pirateresti internaționale. Cel dintîi a fost faimosul Port Royal din Jamaica. În niște clădiri cenusii de piatră, cu ușile ferecate, aflate pe străduțele strimte ale portului, se putea vinde și cumpăra orice: de la briliante pină la vieți omenești. Dar Port Royal-ul a avut o viață scurtă: un cutremur puternic în 1697 l-a scufundat în fundul oceanului. După care piraiții au pus ochii pe niște porturi pe gustul lor din insulele Bahama. Pe una din aceste insule, Providence, a luat ființă cea mai mare republică de piraiți. De acolo piraiții își puteau desface ușor marfa în coloniile engleze: orașele New York și Boston. Aceste două porturi s-au îmbogățit în mare măsură datorită comerțului făcut cu piraiții.

O CELEBRĂ CĂPETENIE DE PIRAIȚI

În 1667, în plină înflorire a pirateriei, istoria acestuia consemnează un eveniment important: în insula Tortuga, piraiții au oferit un tradițional butoiș cu rom lui Henry

zvonurile despre marea bogăție a orașului fuseseră neîntemeiate.

Atacarea unor posesiuni spaniole și în plus fără nici un rezultat a stîrniț nemulțumirea autorităților engleze. Temîndu-se de neplăceri, Mansfield și Morgan au plecat spre Tortuga. Acolo Mansfield a murit subit. Numaidecît au izbucnit certuri între tiharii. După o luptă înversunată, jumătate dintre ei — francezi, belgieni și inși originari din Antile — l-au părăsit pe Morgan care, în fruntea englezilor, s-a îndreptat spre Jamaica. De acolo au început pregătiri pentru a ataca bogatul oraș Portobello. Portughezii aduceau acolo sclavi africani și-i vindeau în grupuri mari negustorilor spanioli; prin istmul Panama se făceau mari transporturi de aur și argint. Tot la Portobello se aflau depozitele regale în care erau păstrate obiectele de preț înainte de a fi trimise în Spania. Orașul era apărat de trei forturi inexpugnabile.

Morgan a găsit însă o soluție. A strîns niște călugărițe dintr-o minăstire învecinată și femei din satele din preajmă și le-a silit să urce scările rezemate de zidurile unui fort. Apărății de acest zid viu, piraiții au năvălit în fort și au ucis 300 de soldați. Cuprîns de groază, orașul și-a deschis porțile. Timp de două săptămîni piraiții i-au torturat pe rînd pe toți locuitorii, încercînd să afle unde era ascuns aurul ce trebuia trimis în Spania. Au jefuit toate bisericile și minăstirile și tot ce era mai de preț prin case. Cu toate acestea prada era mică. Eșecurile din Puerto-Principe și Portobello i-au nemulțumit pe piraiți. Morgan și-a dat seama că nu va putea deveni căpetenie dacă nu va izbucni să închidă cu aur gura tihariilor. Așa încît a dat un ultimatum guvernatorului spaniol din Costa Rica: 100.000 de piaștri sau arderea orașului Portobello. De teamă, guvernatorul a acceptat. Dar nici asta nu i-a mulțumit pe piraiți. Atunci Morgan a hotărît să se îmbogățească pe seama unor „confrăți” de-ai lui.

Lîngă Port Royal era ancorat un bastiment al unor piraiți francezi. Morgan l-a invitat pe căpitanul navei și pe cîțiva ofițeri la un chef. Cînd francezii, fără să bănuiască nimic, au urcat pe bordul navei lui Morgan, acesta a dat ordin să fie legați și zvîrliți în cală. S-a produs o încăierare, în cursul căreia explozia întimplătoare a unui butoi cu pulbere a distrus ambele nave. Toți francezii și peste trei sute de piraiți englezi și-au pierdut viața cu acest prilej. Numai 30 de inși, printre care și Morgan, au scăpat teferi. Timp de cîteva zile după aceea Morgan a pescuit cadavrele foștilor lui complici și le-a luat incelele, cerceii și tot ce aveau mai de preț prin buzunare.

Chiar în același an, 1669, Morgan a înghesbat o nouă bandă, alcătuită din 300 de inși, cu care s-a îndreptat spre coastele Venezuelei de astăzi. Pe malul unei ape se aflau orașul Maracaibo și un fort puternic cu multe tunuri. Fortul ar fi putut rezista, dar înspăimîntat de apropierea piraiților garnizoana părăsi fortificațiile și fugi de acolo. Morgan intră nestingherit în oraș dar nici acolo nu găsi aur. Drept represalii piratul ordonă un măcel sîngeros. Locuitorii erau răstigniți pe cruci, spînzurați de miini și de picioare și arși la un foc domol. Numai cei care dezvăluiau ascunzătorii cu aur sau se răscumpărau scăpau cu viață.

Morgan neglija însă să ia măsuri de precauție și spaniolii izbucniră să aducă la Maracaibo o flotilă puternică condusă de Alfonso del Campo și Espinosa. Erau trei nave: una cu 48 de tunuri, a doua cu 38 și a treia cu 24. Piraiții nu aveau în total decît 16 tunuri. Spaniolii închiseră ieșirea spre mare. Amiralul Alfonso del Campo își dădu piraiților cuvîntul că-i lasă să treacă dacă vor înapoia prada și prizonierii. Dar Morgan înțelese că era o capcană și hotărî să încerce o acțiune disperată. Încercă pe bordul unei ambarcațiuni vreacurii și smoolă și ordonă să se așeze pe punte niște momii îmbrăcate cu haine și pălării. Corabia-torță se apropie încet de puntea de comandă cu patru catarguri. Amiralul, aflat pe puntea de comandă, ordonă marinarilor să se pregătească pentru abordaj. Scontă o victorie ușoară. Dar cînd ambarcațiunea piraiților, pe care între timp luaseră foc grămezile de vreacurii, se apropie de galion, amiralul înțelese că

Morgan. Așa erau a-lesse căpeteniile de piraiți. Acest individ crud și energic făcuse școală pe lîngă căpitanul olandez Mansfield, care conducea o mare bandă de piraiți. Împreună cu această bandă Morgan a plecat spre țărîmul sudic al Cubei, care era stăpînită atunci de Spania. Între Anglia și Spania era pace și locuitorii insulei nu se așteptau de fel la un atac venit dinspre Jamaica. Expediția piraiților a răzbit nestingherită pină în centrul insulei, în preajma orașului Puerto-Principe. Intrucît nici un pirat nu mai călcăse vreodată pe acolo Mansfield se aștepta la o pradă bogată.

Piraiții au dat un ultimatum orașului: au amenințat că dacă nu li se vor deschide imediat porțile vor incendia casele și-i vor ucide pe toți bărbații, femeile, copiii și bătrînii. Îngroziți, locuitorii au capitulat. Piraiții au intrat în oraș, i-au închis pe toți locuitorii într-o biserică și au început să caute comorile pe care le bănuiau că s-ar afla acolo. Dar n-au găsit aur: fie că locuitorii izbucniseră să ascundă toate obiectele de preț în păduri, fie că

fuseseră o cursă. Era însă prea tîrziu. Incendiul nu mai putea fi stîns. Pe bordul galionului se stîrni panică. În timp ce amiralul spaniol și suita lui se îndreptau spre țărîm, Morgan cuceri a doua navă iar a treia fu scufundată chiar de echipajul ei înspăimîntat. În toul luptei un prizonier spaniol mărturisî că în cala navei sale, acum în flăcări, se aflau 40.000 de piaștri de aur. Piraiții izbucniră să pună mina pe prețioasa comoară, care le răscumpăra toate pierderile.

Un an mai tîrziu, în 1670, Morgan comanda o flotă alcătuită din 37 de nave cu un echipaj de 2.000 de oameni. Căpetenia piraiților își luase între timp titlul de amiral, numise un viceamiral și patru comandanți de escadră și nu mai arbora pe nava lui o flamură neagră ci „Union Jack”, steagul Marii Britanii.

În același an Morgan organiză o nouă expediție în Panama — unul din cele mai mari orașe spaniole din America Centrală, punct de transbordare a argintului din minerele mexicane și a aurului din Peru. Depozitele regale, cazărnicile cu sclavi și grajdurile pentru miei de catiri necesari la transportul metalelor prețioase erau păzite de trupe de elită.

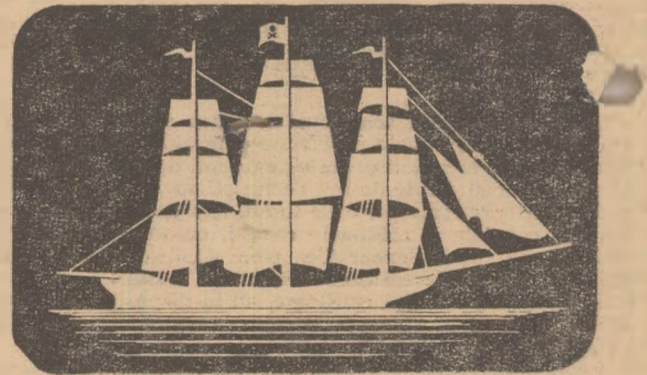
Morgan hotărî să atace orașul de pe uscat, dinspre Atlantic, străbătînd mlaștini și păduri tropicale. Nu era deloc neliniștit de faptul că abia cu un an în urmă, în 1669, regii Angliei și Spaniei încheiaseră un acord prin care englezii se obligau să pună capăt jefuirii coloniilor spaniole. Morgan ocupă mai întîi o insuliță unde Spania își exila criminalii. Piraiții nădăjduiau să-și găsească printre ei tovarăși de-ai lor. Apoi încercară să facă rost de provizii într-o cetățuie de pe țărîmul Mării Caraibilor. Dar garnizoana care o apăra le respinse atacul și piraiții incendiară fortăreața, pierzînd astfel și posibilitatea de a se aproviziona cu muniții.

Cu toate acestea hotărî să-și continue expediția.

PIRATUL VICE-GVERNATOR

La 9 ianuarie 1671 Morgan, în fruntea unei „armate” de 1400 de inși, îmbarcați în sute de canoe, urcă cursul unui riu. Spaniolii pirjoliseră totul în calea piraiților. Lipsiți de provizii, oamenii lui Morgan trebuiră să se scoare prin deșeurile tropicale, atacați de roiuri de țînări moschito, să bea apă stătută din mlaștini, să mîninge pielea fiartă de curele și ghete. Piraiții muriau pe capete din pricina malariei, dizenteriei și mușcați de șerpi. Cel neputincios erau lăsați în voia soartei. Ceilalți însă mergeau înainte, minăți de mirajul aurului, de setea nepotolită de a se îmbogăți. Deși numai jumătate din armata piraiților izbucniseră să treacă istmul Panama, Morgan își dădu seama că nu mai putea da înapoi: dacă nu-i zdrobeau pe spanioli, îi aștepta moartea. Și cînd garnizoana din Panama le ieși în întîmpinare, piraiții atacară cei dintîi.

Cavaleria spaniolă, apărată de zale și coifuri, era foarte puternică, cu atît mai mult cu cît era sprijinită din oraș de tirul artileriei. Șiruri nesfîrșite de spanioli se îndreptau spre oamenii vlăguiti și zdrențăroși ai lui Morgan pe o cîmpie întinsă, pe care pășteau cirezi de vite. Piraiții deschiseră focul asupra vitelor. Acestea, innebunite, se

îndreptară spre spanioli și stîrniră panică. Tunurile spaniole începură să tragă în dezordine nimerind în ostașii lor; în oraș izbucniră incendii. Morgan zdrobi cavaleria inamică și răzbi în orașul cuprîns de panică.

Spaniolii izbucniră să ia cu ei rezervele de aur și odoarele din biserică. Multe lucruri de valoare fuseseră ascunse în tainițele unor clădiri părăsite și ale unor minăstiri. Morgan socoti atunci că metalul prețios putea fi mai ușor găsit în cenușa și ordonă ca orașul să fie ars. Înfloritoarea Panama se preschimbă astfel în mormane de cenușă, în care piraiții aflară într-adevăr mult aur.

Înainte de a se imbarca pe vase spre a se întoarce în Atlantic, chiar în port, Morgan ceru ca, potrivit unui vechi obicei pirateresc, tiharii să se percheziționeze unul pe altul, pentru a vedea dacă vreunul din ei nu ascunse ceva. Cînd se trecu însă la împărțirea prăzii, piraiții văzură că fiecareia dintre ei îi revenea o pradă ridicolă: 10 lire sterline. Ei știau că prada care fusese cărată cu mare greutate pe spinările a 200 de măgari trebuia să fie mult mai mare decît încerca Morgan să-i convingă și se răsculară.

Din pricina orei tîrzii se hotărî ca discuția să fie amînată pe a doua zi. Dar dimineața... nava lui Morgan nu mai era în golf. În timpul nopții, Morgan ridicase ancora și părăsise portul ducînd cu el sau scufundînd celelalte nave. Piraiții aflați pe țărîm rămăseseră fără corăbii, alimente și muniții. Pe cei mai mulți dintre ei trădărea căpeteniei îi costă viața, căci subretele lor canoe nu izbucniră să traverseze oceanul.

La 31 mai 1671 Morgan se înapoie în Jamaica. Deși după un an fu dus sub escortă în Anglia, intrucît încăleuse pacea dintre Anglia și Spania, Morgan scăpă de pedeapsă. Mai mult, fu înălțat la gradul de cavalier și numit vice-guvernatorului Jamaica. Cu prada adunată își cumpără plantații bogate și sute de sclavi negri și trăi liniștit pină la sfîrșitul vieții ca vice-guvernator. E adevărat că uneori încerca o mică neplăcere: trebuia să-i judece și să-i spînzure pe unii din foștii lui complici, care continuau să se îndeletnicească cu pirateria.

A fost înmormîntat cu toate onorurile în cimitirul din Port Royal.

Boris Brodski

IURI KRASAVIN

PAZNICA PĂDURII

— Cum te cheamă, micușo?

— Eia.

— Cum?

— Eia.

— Ce nume ciudat...

In clipa aceea, în apropiere se auzi o voce puternică:

— Eia-a, pe unde te ascunzi?

— Ce-ai cu numele meu? rosti ea în cetișor, scuturându-și disprețuitor codițele.

— Eia, hai aici, c-o să te fure!

După un hâțș de pini, niște băieți izbucniră în ris.

— Ați ar mai lipsi! făcu fetița ironic, continuând să culeagă hribii mari din jur.

— Pot să m-așez puțin lângă tine? o întrebai.

Tonul meu respectuos trebuie s-o fi izbit, căci îmi aruncă o privire scrutătoare: n-o fi cumva vre-o glumă? Eu, însă, nu glumeam deloc. În pădurea aceea imensă, unde chiar și un om în toată firea s-ar fi putut rătăci ușor, fetița aceasta de șapte sau opt ani, singurică printre arborii uriași, impunea respect.

— Ei, șezi, consimți ea cu drăgălășenie privindu-mă curioasă. Ești cumva sezonist? Te-am văzut ieri: veneai din spre chei, cu un geamantan albastru în mână.

Intr-adevăr, în ajun venisem dinspre chei, cu un geamantan albastru.

— Vaporul tău a plecat spre Gorki.

Soarele se ridicase sus pe boltă dar coșulețul meu continua să rămână gol. Numai pe fund se zăreau câțiva bureți roșii și galbeni, cu pălăria destrămată. Mie îmi era însă totuna. Pădurea, minunata pădure mă întâmpinase cu răcoarea ei, cu trilarile melodioase ale păsărilor, cu parfumul de rășină al pinilor. Era o pădure nemaipomenită, fără gropi și umezeală, fără tufo de ferigi, fără crengărie moartă, putredă. Ba chiar fără desigurii de nepătruns, lipsită de penumbra neliniștitoare a brădetului. O pădure inundată de lumină, cu poieni primitoare și poteci năpădite de iarba încrucișându-se în toate direcțiile, despicată în două de calea deschisă pentru pilonii liniei de înaltă tensiune, o pădure pe care o puteai asemui cu o casă confortabilă.

Se vedea bine că cineva avea grijă de ea: crengile uscate erau pretutindeni grămadite în stive; în luminășurile vasele puietii de pin se răsfațau în șiruri frumos aliniat. De dimineată zărisem, în câteva rânduri, niște avize neobișnute:

„Tăiași furnicarele“.

„Tăiași ciupercile cu cușitul“.

Scrise pe pagini de caiet, avizele erau prinse pe ramurile uscate ale unor trunchiuri. Unele dintre ele se îngălbeniseră sau se rupseseră și aveau textul șters de ploaie, altele păreau că fuseseră așezate chiar atunci. Aspectul lor nepotrivit nu dădea impresia că ar fi fost avertismente obișnuite. Simțeam că se adresează conștiinței.

Ecoul răsuna parcă cîntînd, se năpustea dintr-un colț într-altul al pădurii, amuțea o clipă, după care izbucnea în hohote zgomotoase. Era vremea culesului de ciuperci și pădurea părea plină de lume. Am văzut mai multe bătrîne tăcute, câțiva ștregari neastîmpărați. Pe Eia am întâlnit-o într-un mic lumi-

niș însoțit, împodobit cu brazi desprinși din îmbrățișarea desigurii.

— Te-ai rătăcit? mă întrebă neliniștită. Vrei să te conduc?

— Va să zică, cunoști toate potecile?

— Sigur! Aici mă simt ca acasă, constat ea simplu, cu convingere. După care mă lămurii: Tata e pădurar. Când eram mică mă lua cu el, dar nu prea des. Acum vin singură, îl ajut.

— Și cum îl ajuți? o întrebai zîmbind, căci prin minte îmi trecură deindată anunțurile întâlnite în cale.

— Nu-i mult de cînd la noi s-au pripășit doi străini. Vroiau să doboare pini, să-i care cu ei. Și-au lăsat calul în tufăriș și au intrat în pădure. Atunci m-am furișat tiptil, m-am urcat în tele-

tru folosul oamenilor. După un timp mă întrebă:

— S-ar putea construi o casă cu o sută de copaci mari?

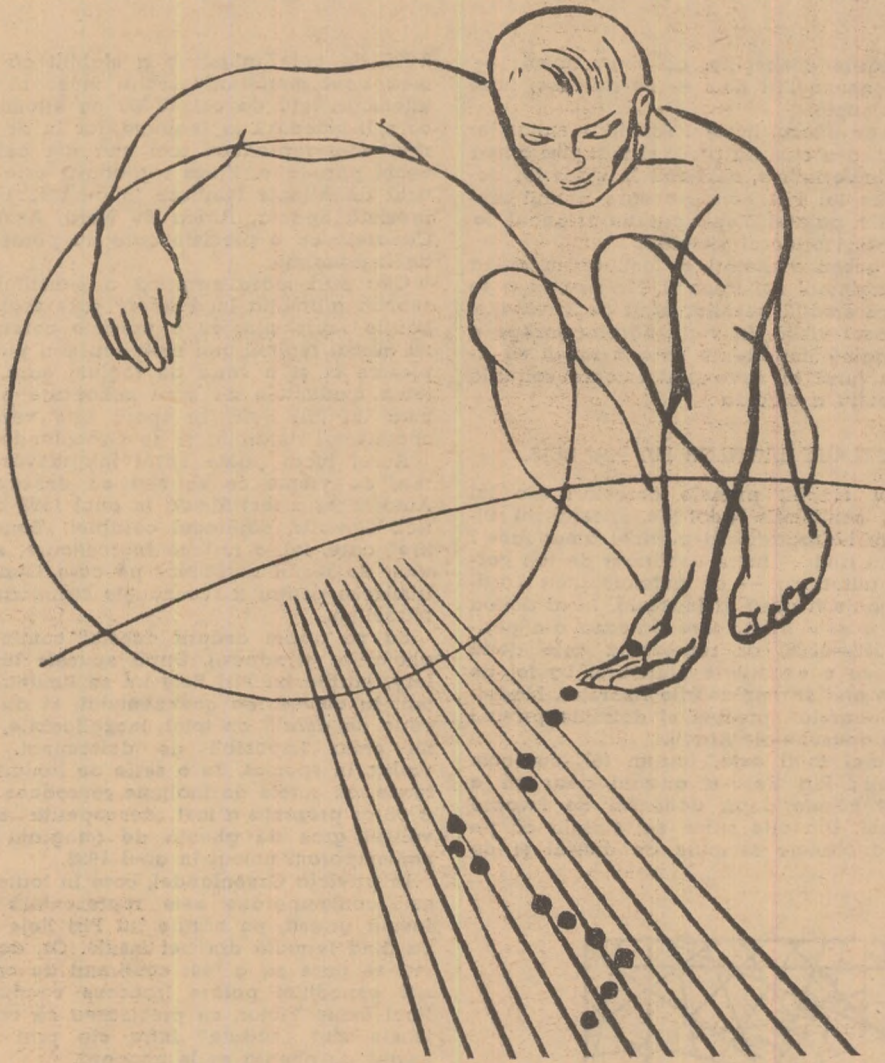
I-am răspuns: da, fără să șovăi, căci înțelesesem că ideea îi venise atunci și că-i plăcea. Visătoare, fetița își plimbă ochii prin luminiș și-și scutură codițele hotărîtă:

— Ei, atunci o să mai trebuiască să plantez o sută. Sau o mie...

Apoi tăcurăm. Deodată, fetița ciuli urechile, se ridică brusc și zvirli ciupercile.

— Miroase a fum. Ehe, ștregarii iar au aprins focul în pădure. De data asta nu le-o mai iert!

Din fugă smulse o ramură de arin și

guță, am șfichiuit calul cu o creangă și am tulit-o...

Și își însoși cuvintele cu un ris sonor, cristalin.

— Și apoi, primăvara asta am plantat, cu tata, o mulțime de pini. Mi-a spus că ar fi vre-o sută. Destul de mulți, nu-i așa?

Intr-adevăr mulți, o asigurai gîndind, în același timp, rușinat, că pînă acum nu exista pe pămînt un singur arbore plantat de mîinile mele. Și am pizmuit-o pe fetița cu fața pistruiată care, cu numai cei opt ani ai ei, făcuse totuși ceva pen-

tru pierdu în umbra hățșurilor. O dată sau de două ori mai auzii trosnetul ramurilor, apoi peste luminiș se înstăpini din nou liniștea.

Mă ridicai și pornii pe urmele fetiței. Vroiam s-o mai revăd o dată pe micușă paznică a pădurii. În câteva rânduri crezui că-i aud vocea dar zadarnic scotocii desigurii căci nu mai dădii de ea.

În schimb, la marginea pădurii zării un nou aviz scris de aceeași mînă:

„Nu aprindeți focul în pădure“.

Iar ceva mai jos:

„Fiți așa de amabili“.

Gianni Rodari și copiii sovietici

Cunoscutul scriitor italian Gianni Rodari a făcut recent o vizită în Uniunea Sovietică. Impresionat de excelențele condiții de dezvoltare create copiilor, el a scris o serie de reportaje pe această temă, care conțin multe observații interesante, date și comparații semnificative.

După părerea scriitorului italian, cea mai prețioasă caracteristică a sistemului sovietic de educație trebuie căutată nu în elementul cantitativ și în fastul și măreția unor instituții pentru copii (palatele pionierilor, tabăra de la Artek etc.), ci „în următorii doi factori: primul — familiarizarea cit se poate de oportună și curajoasă a copiilor cu „problemele mari“ din viața întregii comunități“ pentru a pregăti astfel din ei pe viitorii stăpîni ai țării. Al doilea factor este „grija permanentă de a îndruma programul pe întreaga zi a copilului, de a lega viața școlii cu activitatea instituțiilor extrașcolare, a uzinelor, colhozurilor, organizațiilor locale“.

Sarcina educării copiilor cade nu numai asupra școlii, a organizațiilor de tineret, ci asupra întregii societăți — subliniază, impresionat, Gianni Rodari. „De aceea tot ce îi privește pe copii are o însemnătate atât de mare în societatea sovietică, de aceea literaturii pentru copii i se acordă atîta importanță; așa se explică înființarea „universităților pentru părinți“, a comitetelor de părinți din școli, enormele investiții pentru satisfacerea nevoilor copiilor“.

Citind o statistică UNESCO, Rodari extrage, pentru ilustrarea afirmațiilor sale, următoarele cifre comparative privind anul 1958: U.R.S.S. a cheltuit în acel an pentru învățămînt 104,8 dolari pe cap de locuitor, Statele Unite 92,9, Franța 35, Germania occidentală 27, Italia 12,5.

Din nenumăratele exemple întâlnite în cursul călătoriei sale, scriitorul italian s-a oprit la orașul Sevastopol. Și nu întâmplător. Sevastopolul are 180.000 de locuitori. La această cifră a populației el dispune de 16 școli medii complete, 29 școli medii incomplete, 5 internate, 3 școli cu orar prelungit, 5 școli elementare, 2 școli-sanatorii, 5 școli de muzică, 4 școli de muzică duminicale, 4 școli tehnice speciale, 17 școli serale, un institut politehnic. „Este un tablou impresionant, care nu poate lăsa indiferent pe nimeni“.

Iată de ce, încheindu-și observațiile, Gianni Rodari reia „o glumă pe care oamenii sovietici o repetă mereu cu plăcere: în U.R.S.S. copiii sînt o clasă privilegiată“. Dar scriitorul italian o spune cu toată seriozitatea.

I. S.

● CARTI NOI ● CARTI NOI ● CARTI NOI ● CARTI NOI ● CARTI NOI ● CARTI NOI ● CARTI NOI ●

Cartea lui Nikolai Mihailovici Prjevalski oferă, după aproape un secol de cînd a fost scrisă, ocazia unei senzaționale călătorii în Asia Centrală. Usurate de încălcarea unor detalii și date de interes prea particular privind geologia, flora sau fauna unor ținuturi necunoscute pînă la el europenilor, jurnalele acestui pasionat om de știință păstrează savoarea unui reportaj dens dublat de un captivant roman de aventuri. Nici reporter și nici romancier, Prjevalski ne conduce, însă, într-o epocă și o civilizație fabuloasă, transformîndu-și însemnările de călătorie într-o lectură instructivă și antrenantă.

În ceva mai mult de 300 de pagini cititorul străbate un itinerariu de 31.500 km parcurși în douăzeci de ani, timp în care exploratorii ruși au îndurat temperaturi de + 45° și — 20°, au dormit luni întregi în zăpadă, au vînat tigri și urși, au suferit setea, foamea, au viețuit în vecinătatea unor pericole de moarte. Acum, granițele de timp se șterg, uneori și cele geo-

N. M. Prjevalski — „Călătorii“, Editura științifică

grafice se estompează dar această călătorie își păstrează încă, prin bogăția de informații inedite și concrete, prin pasiunea sobră cu care e relatată, interesul și farmecul edițiilor ei prime apărute în a doua jumătate a secolului trecut. Aceste jurnale de călătorie au fost scrise, adesea, pe zăpadă, în preajma unui imens foc de lemne, cu o cerneală abia dezghețată în timp ce pe arborii din jur se pro-

iectau umbre cu forme fantastice; ori în deșert, după ce mirajele superbe se topeau rînd pe rînd, după ce mureau ciini, cai și cămile, și după ce călătorii ajungeau, în sfîrșit, în preajma unei oaze. Am dorii să desprindem din ele măcar cîteva momente reprezentative pentru acest itinerariu nepuizabil în date și imagini cu totul noi. În taigaua siberiană treci prin păduri care se caracterizează printr-o liniște mormintală, producîndu-i u-

nui om nedeprins o impresie sinistă, copleșitoare; în ținutul Ussuri pătrunzi într-o „lume a insectelor“ în care zboară imenșii fluturi mahaon, evoluînd în nenumărate nuanțe de albastru; și, cu densitatea fulgilor de zăpadă, te ning roiri zumzăitoare de insecte. Căci aici totul se produce în dimensiuni uriașe: păsărelele zboară în colonii uriașe, peștii debordează limitele lacurilor, ciorile se con-

stituie în armate colosale ce trebuie înfrînte cu armele de foc, incendiile pirjolesc sute de hectare și durează luni de zile. Lacul Hanka, acoperit în întregime de gigantici lotuși roz, produce „o impresie de miracol“. Spre izvorul Sungacee, apa „colcăie literalmente de pește“ iar crapii imenși sar pe puntea vaporului.

Locuințele, obiceiurile, îmbrăcămîntea, hrana, ocupațiile mongolilor sînt descrise cu prețioase amă-

nunte pitorești. Tot așa orașul și împrejurimile Pekinului în jurul anilor 1870. O schiță bine scrisă este întrederea cu ambanul (prințul domnitor) din Din-nian-in; o frumoasă povestire — descrierea ținutului și a obiceiurilor din Lobnor; un scurt roman de aventuri cu urmări, curse, acte de vitejie este călătoria din Ceibsen spre lacul Kuku-nor, țelul primei expediții în Asia Centrală. Peșterile sa-

aprobarea strigînd cît îi ține gura; uneori acompaniază muzica cîntînd din gură. Pentru a-i răsplăti pe muzicanți se adună bani pe o tavă care, după obiceiul locului, este purtată peste capetele dansatorilor. Cazacii noștri și-au adus și ei contribuția la veselia generală, dansînd voinicește jocuri de-ale lor în sunetele armonicii, instrument care i-a entuziasmat pe ascultători. Între dansuri își făceau apariția măscărici: unul travestit în maimuță, altul — în țap, un al treilea înfățișă o femeie călare pe un cal; executau niște giumbușlucuri foarte reușite“.

Particularitatea stilului acestor jurnale de călătorie este cenzurarea strictă a oricăror manifestări lirice, a oricăror impresii intime care ar depăși granițele relatărilor și informațiilor obiective și concrete. Abia dacă se poate găsi un moment de exaltare. Dar această imensă varietate de fapte, date, informații geologice, geografice, etnologice, este însoțită de un patos interior, de pasiunea, sacrificiile, curajul omului de știință.

Adriana Ilescu

O expediție în Asia Centrală

„Nu există pe lume hărți mai bune ca acestea; le-am întocmit pe baza a douăzeci de hărți vechi, între care patru portulane¹ portugheze care reprezintă Sindul², Hindul și China precum și după o hartă desenată de Columb... Ele sînt la fel de exacte, în privința navigației pe cele șapte mări, ca și hărțile care reprezintă pămîntul patriei noastre“.

Hărțile lui Piri Reis

Cuvintele de mai sus ale amiralului otoman Piri Reis, au fost scrise între anii 1513—1528, fără ca el să presupună ce vîlvă vor produce ele în cercurile cercetătorilor de specialitate din timpurile noastre.

Înainte de a lua parte la discuțiile oamenilor de știință contemporani în jurul acestui subiect vom încerca să facem o

SCURTĂ PREZENTARE

a posesorului lor precum și a obiectului acestei posesiuni.

Piri Reis a fost amiral în flota turcă pe vremea sultanilor Selim I și Soliman al II-lea. Ne aflăm, așadar, în plină epocă de expansiune a imperiului otoman, marcată prin cucerirea Egiptului și desființarea califatului de la Cairo (1517), cucerirea insulei Rodos (1522) și asediul Vienei (1529).

Dar ambițiile unui sultan nu se puteau mulțumi numai cu atât; stindardul semilunei trebuia să fluture peste toate popoarele iar el, sultanul, trebuia să fie stăpînul lumii întregi. Or, această „lume“ nu înțelegea să „crească“. În fiecare zi seoseau, la curtea din Istanbul, fel de fel de vești care anunțau descoperirea unor pămînturi necunoscute pînă în vremea aceea. Anul 1492 a adus vestea debarcării lui Columb în insula Guanahani (San Salvador); intervalul 1498—1500 îl găsește pe același Columb în Trinidad și apoi în nordul continentului sud-american; în același timp, Amerigo Vespucci și Alonso Hojeda pătrund cu armatele spaniole în Guyana și Venezuela iar Pedro Alvarez Cabral bagă groaza

toate mările cunoscute, al căror număr — cum ne spune Piri Reis — se ridicase, între timp, la șapte.

Așa s-au născut hărțile. Ambițiile sultanilor au pierit, așa cum au pierit și mai pier altele ambiții imperialiste, nelăsînd în urma lor decît hărțile lui Piri Reis, pe care ghidul muzeului din palatul Topkapu din Istanbul le arată astăzi oricărui vizitator.

Între acești vizitatori a fost, acum cîțiva ani, și inginerul Arlington H. Mallery, care se ocupa de studiul vechilor hărți de navigație. Cu această vizită, în viața hărților începe o nouă pagină importantă care a reușit să adune în jurul ei savanți din toate colțurile lumii pentru a elucida

MISTERUL HĂRȚILOR LUI PIRI REIS.

Ce au stabilit primele cercetări ale lui Mallery, continuate apoi de specialiștii Bioulului de hidrografie al marinei americane? În primul rînd — lucru confirmat de toți cartograful autorizați — că autenticitatea hărților nu poate fi pusă la îndoială. În al doilea rînd că aceste hărți, care datează din perioada 1513—1528, ar reprezenta cele două Americi cu o exactitate uluitoare. La fel de uluitoare sînt și amplasările Azorelor, Madeirei și Canarelor, precum și detaliile privind coastele apusene ale Africii.

Pînă aici totul este, într-un fel, oarecum explicabil; Piri Reis a afirmat doar că a compilat hărțile după douăzeci de izvoare mai vechi. Din alte surse s-a stabilit că pe lângă portulanele amintite de amiral și de

2000 de ani Eratostene a stabilit că lungimea unui meridian terestru măsoară 39375 kilometri, față de cei 40000 de kilometri pe care îi măsoară în realitate, iar în al doilea rînd vom reproduce aici una din cele mai vechi portulane. Harta reprodușă este întocmită de Atlante Medicco în anul 1351 și reprezintă Spania, Africa de Nord, Azorele și Canarele cu o precizie care nu poate stîrni decît admirația.

Cea mai mare surpriză a constituit-o în schimb afirmația lui Mallery care susține că hărțile reprezintă, cu o precizie neîntrecută, nu numai regiuni mai mult sau mai puțin explorate ci și o serie de regiuni care, după toate evidențele nu erau cunoscute pe vremea lui Piri Reis. În speță este vorba de continentul antarctic și de Groenlanda.

Acest lucru poate stîrni într-adevăr uimirea, de vreme ce se știe că descoperirea Antarcticii a fost făcută în anul 1599 de Dirrick Gheritz, căpitanul corăbiei „Buna vestire“ care, într-o furtună îngrozitoare, s-a răstăcit de restul corăbiilor pe care Olanda le trimisese pentru a recunoaște strămoșii lui Magellan.

Să ne oprim asupra acestui continent al gheajurilor și zăpezii. După spusele lui Mallery, hărțile lui Piri Reis nu se limitează numai la conturarea continentului, ci dau și o serie de detalii cu totul inexplicabile, dacă nu chiar imposibil de determinat. Este vorba, în special, de o serie de lanțuri muntoase, cu cotele de înălțime reproduse exact, a căror prezență a fost „descoperită“ sub invelişul gros de gheață de geografia noastră contemporani numai în anul 1952.

În privința Groenlandei, care în toate atlasurile contemporane este reprezentată ca o insulă uriașă, pe hărțile lui Piri Reis apare ca fiind formată din trei insule. Or, acest lucru se pare că a fost confirmat de cercetările expediției polare franceze condusă de Paul Emile Victor, cu precizarea că cele trei insule sînt „sudate“ între ele prin calota uriașă de gheață ce le acoperă.

Trebuie să recunoaștem că cele comunicate de Mallery în legătură cu conținutul hărților lui Piri Reis nu erau lucruri care puteau să lase netulburate cercurile științifice de specialitate. În fond, dacă lucrurile ar sta așa, cunoscînd că vechimea calotei de gheață din Antarctica (stabilită cu cele mai moderne metode) urcă la cel puțin 10000 de ani, ar însemna să admitem două fapte și anume: că acum 10000 de ani exista pe globul nostru o civilizație atât de avansată încît să considere necesară întocmirea unor hărți și să dispună de mijloace tehnice capabile să realizeze aceste hărți cu o precizie pe care, în zilele noastre, nu o poate realiza decît... aerofotogrametria; — că aceste documente s-au putut transmite — pe o cale oarecare — prin intermediul altor culturi, pînă în vremea lui Piri Reis, fără ca, în același timp, de la această „civilizație avansată“ să ne fi parvenit și alte vestigii materiale.

În această atmosferă de „mister“, care ducea la concluzia că nici una din culturile descrise în tratatele de specialitate nu ar mai putea servi drept bornă istorică în cronologia civilizațiilor, problema a intrat în preocuparea oamenilor de știință sovietici.

CERCETĂRI SOVIETICE

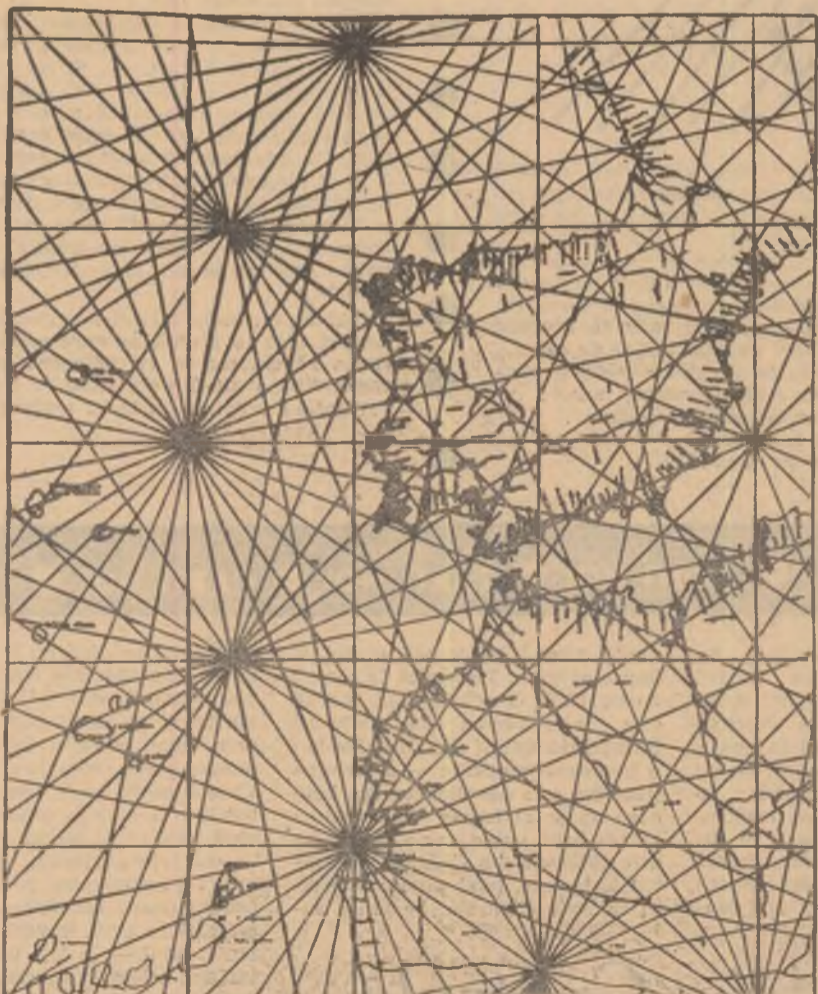
Începute în cadrul Asociației unionale de geografie de la Leningrad și continuate în cadrul Secției de istorie a științelor geografice din Moscova au pus în discuție, în mod critic, problema fundamentării ipotezelor lui Mallery privitoare în special la continentul antarctic.

Analiza aprofundată a hărților lui Piri Reis a arătat că, la primă vedere, ele par a fi construite pe coordonate ciudate, ca și cînd Piri Reis și cartograful de la care s-a inspirat el ar fi uitat sistemul tradițional de proiectare precum și noțiunile de longitudine și latitudine, folosînd în schimb o grilă „secretă“ de reprezentare.

În legătură cu acest lucru Mallery afirma că această „incoerență aparentă a hărților dispore dintr-un sistem în care se folosește un anumit sistem de descifrare“. Or, tocmai acest sistem de descifrare folosit de Mallery pare să fie deosebit de criticabil o dată ce — cum remarcă geograful sovietic A. Z. Aleiner — „în funcție de modul de alegere a coordonatelor de referință se poate obține, din aceeași hartă și prin același sistem de proiectare un număr nelimitat de variante de contururi și latitudini“.

În legătură cu acel „uscat din sudică“ existent pe hărțile lui Piri Reis identificat de Mallery cu continentul antarctic specialiștii sovietici consideră că ar avea nici o legătură cu Antarctica priu-zisă ci ar reproduce imaginea și-o formaseră despre emisfera sudică din antichitate. Într-adevăr invățați presupunem că la latitudinile ale emisferei sudice trebuie să există o greutatea imensă care să „contrabalanseze“ greutatea continentelor din emisfera nordică. Despre acest uscat „ipotetic“ a scris totel și el este reprezentat atît pe l

ade lege

Portulanul lui Atlante Medicco întocmit în anul 1351

în triburile bășinașe din nordul Braziliei; anul 1515 îl găsește pe Diaz de Salis în estuarul La Plata, pentru ca între 1519 și 1522 Magellan să aducă încă o dovadă că Pămîntul e rotund.

A smulge aceste posesiuni noi din mina spaniolilor era o treabă grea. Trebuia o flotă puternică și această flotă trebuia dotată — pe lângă altele altele — cu hărți exacte care să-i poată conduce pe matelotii semilunei pe

hartă lui Colum (a cărei prezență se explică prin faptul că unul din foștii piloți ai lui Columb a ajuns sclav al lui Piri Reis), el a mai folosit opt hărți grecești transmise, prin tradiție, încă de pe vremea lui Alexandru Macedoneanul (336—323 î.e.n.). Prin urmare, exactitatea hărților lui Piri Reis nu ar atesta decît faptul că izvoarele de inspirație privitoare la Lumea Veche și la cele două Americi — în regiunile explorate de spanioli — erau foarte bune.

De altfel, pentru a dovedi că această presupunere nu este prea departe de adevăr vom reaminti, în primul rînd, că încă acum

¹) Hărți de navigație care reprezintă numai coastele maritime și porturile situate pe ele.
²) Vechea denumire a Pakistanului.

CINE A FOST ZEUL ALB?

Au venit, au venit
Pe apă în corăbiile lor au venit
În pîlcuri, pîlcuri
Și au tras la malul apei
Pe coasta de la Miazănoapte,
Iar acolo unde le-au rămas corăbiile
Se cheamă Panutla...
Ceea ce vrea să spună:
Se trece pe deasupra apei...

Transcriind fidel versurile cîntecului în faimosul codice Matritense al Academiei regale spaniole, bătrînul cronicar Bernardino de Sahagun depune mărturie în fața viitorului,

colul al XVIII-lea băștinașii din Florida și Carolina de sud susțineau că în urmă cu veacuri trăiseră pe acolo „albi” care foloseau arme și unelte de fier. O veche tradiție a in-

Văzărul ndelilor...

incă din secolul al XVI-lea, pentru această străveche tradiție a Americii precolumbiene. Zeul alb...

I se spunea Quetzalcoatl. În majoritatea vechilor mituri și legende amerindiene este reprezentat ca un om matur, dacă nu chiar bătrîn, venind de peste mare sau ocean, de undeva departe din răsărit. Imbrăcat într-o haină lungă, cu țesătura grosolană ca pînza de sac, bărbos, zeul alb îi învăța pe „credincioșii” lui o sumă de lucruri importante legate de meșteșugul prelucrării metalelor, al țesăturii...

Cine a fost el?

Intîmplări din Irlanda cea mare

Pentru a putea răspunde la această întrebare trebuie să facem o călătorie în „Irlanda cea mare”. Ar fi greșit, însă, să credem că această legendară dar totuși reală țară de pe la începutul mileniului în care trăim este Irlanda de azi. Nicidecum. „Irland it Mikla” se afla... în mijlocul Americii de nord!

Era faimoasa țară a oamenilor albi, numită cel mai adesea HUITRAMANALAND și situată de tradiție undeva pe pămîntul Carolinelor, al Georgiei și Floridei de sud, în S.U.A. de azi. Legenda atestă existența acestei Irlande de peste mare iar istoria a început și ea, în timpul din urmă, s-o întilnească pe calea unor dovezi care încep să nu mai poată fi ușor tăgăduite.

Cînd în anul 1010 vikingul Thorfin Carlsefni s-a stabilit temporar în Massachusetts-ul de azi, doi prizonieri indieni i-au spus — stă mărturie saga despre acest eveniment — că „dincolo de pămînturile lor se întinde o țară ai cărei locuitori vorbesc tare și poartă înaintea lor prăjini de care atîrnă bucăți de țesături” (aluzie la procesiunile religioase ale irlandezilor).

Marele Humboldt așeza și el Huitramanalandul în Florida. Astăzi sînt tot mai numeroase dovezile arheologice care confirmă că în Florida a existat o așezare veche, în epoca precolumbiană, cu alt caracter decît cel indian. În 1819 geograful american J. Johnston raporta o tradiție conform căreia în se-

dienilor Șavanezi susținea că ei au emigrat din Florida tocmai pe râul Ohio pentru că în vechea lor patrie se stabiliseră oameni albi care foloseau unelte de fier.

Literatura medievală irlandeză este plină de povestiri și de legende care cîntă țările de peste ocean, pămînturile bogate din îndepăr-

Cap de indian american (sculptură din sec. IX. e.n.)

tatul apus. Acolo era Mag Meld-ul — pămîntul fericii. Într-acolo au plutit, după tradiție, fabuloșii navigatori Candlê, Maldwin, Bran.

În sfîrșit, cine nu a aflat din istoria descoperirilor geografice despre legendara călătore-

rie spre vest a sfîntului Brandan, călugărul irlandez care a luat o balenă drept insulă, debarcînd pe spinarea ei? Dar în această privință părerile sînt încă împărțite. În timp ce majoritatea istoricilor geografiei vād în legenda călătoriei lui Brandan o ficțiune, savantul irlandez G. Little, profesorul german Julius Pocorny, specialist în antichitatea irlandeză, sau istoricii contemporani W. I. Skeene, E. O. Curry, A. Gorbovski vād în legenda lui Brandan un mit rezemat pe un cert fundament istoric, aparținînd secolelor VI—VII e.n.

Lăsînd la o parte legendele și căutînd dovezi istorice, descoperim o indicație interesantă și în saga lui Ari. Hrafn, navigator serios din secolul al XI-lea, supranumit și „marinarul din Limerick”, povestește: Ari Marson, marinar din Reykjanes a fost împins de vînt spre „țara oamenilor albi” pe care unii o numesc „Irlanda Mare”. Ea se află spre apus, aproape de „Vinlanda cea bună” (numele viking al Americii). Mai tîrziu o furtună îl împinge pe acest pămînt și pe Gudleif Gudlanson. Abia debarcat, acesta dă acolo peste un transfug islandez, pe nume Asbrandson, despre care povestește, după reîntoarcere, așa cum ne relatează o altă sagă.

Așadar o colonie irlandeză în America de Nord în secolul al X-lea!

Ce căutau acolo irlandezii? Răspunsul îl găsim ușor. Fugeau din calea vikingilor.

O cursă multiseculară

Sîntem obișnuiți să-i socotim pe vikingi drept deschizătorii drumului nord-atlantic spre pămîntul american. Este inexact. Se pot avansa dovezi certe că în marele lor raid geografic care i-a purtat pînă în centrul Americii de nord ei au fost precedați, în fiecare etapă a drumului, de irlandezi.

Cursa a început din insulele Faeroerne. Aici călugării irlandezi au debarcat cu mulți ani înaintea norvegienilor. Adamnan, starețul minăstirii Sf. Iona între anii 679—704, a lăsat însemnări din care reiese că un anume Cormac (521—597) a bătut de trei ori căile de apă ale Islandei, în căutarea „singurătății pe mare”. Este un lucru demn de crezut. Beda Venerabilul, care a trăit în secolul al VII-lea, amintește de irlandezi care au călcat în vremea lui pămîntul Islandei. Istoricul irlandez Dicuil vorbește limpede, în anul 825, despre stabilirea irlandezilor în Islanda.

Ce i-a determinat pe irlandezi să plece în acest exil voluntar? Fără îndoială, apariția vikingilor pe țărmurile insulare nordice. Locuitorii acestora își imbarcă avutul și fug din fața vikingilor spre vest... Așa au trecut din Orkney în insulele Shetland și de aici în insula On (în anul 775). Apoi din insula On în Islanda și din Islanda în Groenlanda. Dar după 108 ani, drakkarele vikingilor abordează și aici. Călugării irlandezi și toți al lor o pornesc mai departe. Coboară de-a lungul țărmurilor New Foundland-ului, ajung în actuala Noua Anglie și mai departe spre sud unde fondează „IRLAND IT MIKLA”.

Dovezi? Sagas-urile care amintesc de țara oamenilor albi dar și faimoasele grote de la North Salem, din statul New-Hampshire (S.U.A.), a căror dispoziție vădește, după cum au arătat în 1946 cercetătorul W. B. Goodwin și în 1939 istoricul Hugh Hencken, amplasarea unei vechi minăstiri irlandeze.

Unii dintre irlandezi, însă, par a fi coborît și mai spre miază-zi... Acum apare la Tolan sau Tula, în jurul anului 1010 (după alți autori încă între 987 și 999), faimosul Quetzalcoatl „cel alb” venit de peste mare... El este al cincilea rege toltec.

După o scurtă și glorioasă domnie, șeful „alb” de la Tula își părăsește scaunul... Îl regăsim însă mai spre sud, la Chichen-Itza. El cucerește noul imperiu Maia, stabilindu-și aici capitala. Noul oraș fruntaș al culturii maiase influențate de tolteci poartă, ca și Tolanul, amprenta acestui nou mare șef... Al acestui străin, a cărui adevărată identitate pare a ne-o trăda noul lui nume... Aceasta pentru că el nu se mai numește aici Quetzalcoatl, „șarpe cu pene” — mitică personificare a luceafărului de dimineață, ci... Kukulcan, adică „șarpele care înoată în apă”...

Cum se formează numele unui zeu...

Este neîndoios că la maiiași exista un zeu ale cărui atribute au fost repede transferate asupra fostului Quetzalcoatl. Este zeul pe

care maiiașii îl numesc Kukulcan. Noi însă nu știm dacă numele acestei divinități, vechi ca „profil mitic” în panteonul amerindian, apare acum sau este mai vechi. Cu alte cuvinte, nu știm dacă noțiunea „șarpele care înoată” s-a tradus prin Kukulcan sau poate Kukulcan a fost „tradus” prin „șarpele” respectiv.

Considerentele noastre izvorăsc dintr-o interesantă etimologie a numelui vechiului zeu, stabilită de eseistul german Hans Leip.

De fapt numele pare a devia de la... potcapul călugărilor irlandezi. Cucullus era numele potcapului, al glugii monastice și, prin extindere, al sutanei țesute din lînă grosolană. În latina anglicizată a călugărilor irlandezi cuvîntul se pronunța cucul. Călugă-

Cap de tip european, presupus irlandez (cultura Chichen-Itza)

rul era numit cucullated. La rîndul său, sufixul „can” însemna alungat.

Călugărilor condamnați, alungați, răspopiți cum li s-ar spune pe romînește li se atribuie numele de cuculluscan.

A ajuns oare unul dintre ei la Chiche Itza? G. Little, Pocorny, Curry, Skeene, Gorbovski, Makovski și alți istorici și cercetători moderni cred acest lucru...

Printre dovezile pe care le invocă se află și faimoasele basoreliefuluri din templul de nord de la Chichen-Itza, unde printre războinici și preoți în picioare, care înconjoară tronul, se află și cîteva personaje așezate pe scaune. Între ele și „albul” cu barbă și cu un ciudat acoperămînt pe cap. Este Kukulcan al maiiașilor, figurat sub trăsături tipice europene.

După anul 1030 albul pleacă de la Chichen-Itza pentru a debarca undeva pe țărmul istmului care leagă cele două Americi și apoi coboară la marea cea mare din sud. O nouă imbarcare și iață-i abordînd pe coasta peruviană spre anul 1050...

Presupusul îținer al expediției irlandezilor, refăcut de pasionatul cercetător american C. M. Boland, și-a găsit recent o surprinzătoare confirmare, cel puțin pentru primele lui etape. În septembrie 1960, cu prilejul unui uragan, pe o plajă din statul New-Jersey din S.U.A. apele au scos și azvîrlit la țărm o epavă... Aplicarea metodei de datare cu carbon radioactiv a arătat că resturile vetustului vas datau de circa 950—1000 de ani. Epava însă aparținea unei „bărți” de tip arhaic irlandez... Boland și după el alți cercetători au conchis că se află în fața resturilor unei ambarcații cu care foștii călugări s-au apropiat de țărmurile continentului pe care urmau să-și trăiască fabulosul destin de „zei” locali.

O singură întrebare mai stăruie, comportînd nedumerire.

De ce fugiseră irlandezii? De ce n-au revenit „acasă”?

Explicația există. Toți acești irlandezi aparțineau sectei creștine „Coeli Dei”, condamnată de biserica Romei iar Papa îngăduise vikingilor, proaspăt creștinați, să-i extermine pe „fiii lui neascultători”, ca pe niște „fiare turbate”...

Cercetările oamenilor de știință moderni, împletite cu o corectă descifrare a sensului real al vechilor tradiții au început să des-trame taina, pînă acum atît de nepătrunsă, a enigmaticului Quetzalcoatl...

D. Todericiu

SINUZITELE

Arătăm într-un articol trecut („Veac nou” nr. 13) că durerea de cap — „boala celor șase specialiști”, cum a fost numită — poate avea cauze atât de diferite încât numai un consult comun al mai multor medici specialiști îi poate preciza originea și tratamentul.

În practica medicală cotidiană întâlnim adeseori dureri de cap care se manifestă în crize puternice, ale unor bolnavi care au avut un banal guturai sau un granulom dentar netratat la timp și cum trebuie. De cele mai multe ori, acești bolnavi „ambulatorii”, care nu-și întrerup deci ocupațiile lor, vin grăbiți la cabinetul medical ca să solicite un antinevralgic mai puternic, afirmând „că nu-l doare capul tot timpul, ci numai la anumite ore”. Dacă medicul este și el grăbit va satisface prompt cererea bolnavului, ca nu după multă vreme balana migrenă frontală să dea complicații neplăcute. O scurtă chestionare, însă, a pacientului, însoțită de apăsări pe anumite puncte osoase ale frunții și feței va preciza diagnosticul de sinuzită drept cauză a supărătoarelor crize de migrenă.

Sinuzitele sînt deci afecțiuni inflamatorii ale sinusurilor, niște cavități anexe ale foselor nazale, avînd în mod normal forma unei piramide cu baza în jos și vîrf în sus, cuprinse în grosimea osului frontal (sinus frontal), a etmoidului (sinusul sau labirintul etmoidal), a sfenoidului (sinusul sfenoidal) sau a maxilarului superior (sinus maxilar).

Adeseori, în cursul unui guturai sau al vreunui tratament nazal necorespunzător, o serie de germeni — printre care cei mai des întâlniți sînt streptococul și pneumococul — ajung în mucoasa nazală, infectînd unul sau mai multe sinusuri deodată.

Începutul sinuzitei se manifestă prin dureri de cap și scurgeri abundente din nas. În sinuzitele frontale durerile de cap sînt puternice și spontane, localizate la frunte și de-a lungul sprîncenei, prezentînd drept semn caracteristic faptul că survin la ore fixe. În sinuzita maxilară durerile de cap iradiază sub ochi. Dacă apăsăm ușor cu degetele pe frunte, aproape de rădăcina nasului sau în unghiul superior și intern al orbitei ochiului, bolnavul de sinuzită se plînge de dureri puternice.

Scurgerile din nas, care la începutul sinuzitei continuă să aibă aspectul unui guturai prelungit, adică sînt lichide (sero-mucoase) în cazul cînd sînt neglijate sau tratate superficial se îngroașă și se transformă într-un puroi de culoare galben-verzuie, grunzos și urît mirositor. În acest stadiu de sinuzită supurată sau purulentă, cum se mai numește, tratamentul medical nu mai dă de obicei rezultate și este necesară intervenția chirurgicală oto-rino-laringolog, care va trebui să trepaneze sinusul cu un trocar special pentru a ușura scurgerea puroiului.

Cum se poate preîntîmpina această neplăcută complicație? În primul rînd, desigur, înfățișîndu-ne medicului atunci cînd constatăm că un banal guturai, în pofida obișnuitelor medicamente utilizate, s-a prelungit peste măsură. În acest stadiu de sinuzită acută, în care bolnavul se prezintă de obicei medicului, tratamentul constă în pulverizarea în fosele nazale de trei ori pe zi cu o soluție de cocaină 1% + adrenalină 1‰ (o picătură la 1 cc) sau efedrină 3%, în cazul cînd adrenalina nu poate fi suportată. O formulă indicată pentru pulverizarea în fosele nazale este următoarea: Rp. Clorhidrat de cocaină 30 ctg + efedrină

0,75 gr + esență de roze XI picături + glicerină neutră 10 gr + ser fiziologic 30 gr.

Pulverizațiile se fac cu un pulverizator special dar în lipsa acestuia poate fi utilizat și un pulverizator obișnuit de parfum. Ele trebuie urmate, în cadrul aceluiași tratament medical, de inhalații dintr-o soluție de mentol 1-2-3 gr și alcool 90° sau cu preparatul CIF „Inhalant”, din care se pune o linguriță de cafea la un litru de apă fiartă.

Cum trebuie făcute corect inhalațiile? Se încălzește apa pînă la fierbere în cantitate de 1 kg și se varsă în ea o linguriță din medicamentul prescris, bolnavul se așază cu fața deasupra vasului din care ies vapori și inhalează pe nas cu gura închisă timp de 5 minute, acoperind capul cu ceva. Inhalația se repetă de 3-6 ori pe zi; în prima jumătate de oră după inhalație bolnavii vor evita frigul sau curenții de aer.

Scopul acestor pulverizații și inhalații este de a permite scurgerea mucozităților, eliberînd fosele nazale și sinusurile. Cînd durerile sînt violente sînt indicați aerosoli de novocaină, aplicații pe sinusuri de căldură, raze ultracurte sau solux; de asemeni bolnavii vor lua antinevralgice.

În formele prelungite de sinuzită, care se complică cu febră și inflamație a nasului sau a frunții, aplicarea locală de antibiotice (penicilină, streptomycină dar mai cu seamă cloromicetină) dă rezultate foarte bune. Antibioticele se pot administra și sub formă de aerosoli cu un aparat care produce particule de 3-5 microni ce au o mare putere de pătrundere și de răspîndire în cavitățile sinusale. Dar pentru ca aerosolii să pătrundă profund în sinusuri, înainte de executarea acestei tehnici terapeutice trebuie bine evacuat nasul de secreții.

În fine, în sinuzitele maxilare, de origine dentară, care se produc de cele mai multe ori în urma unui granulom netratat al celui de-al doilea premolar sau al primului molar, în urma extracției unui dinte bolnav, vindecarea survine de obicei repede. Este necesar însă ca toate aceste tratamente să fie recomandate și executate sub supravegherea unui medic, singurul în măsură să precizeze apoi și încetarea tratamentului.

Dr. M. I. Speranski

La 158 de ani...

Sirali Muslimov, din satul azerbaidjan Barzavu

...in
corpore
sano

Vîrstă

și puterea de muncă

Esculap

răspunde...

AMANDO FELIX — Tr. Severin: 1) Este absolut necesar să faceți o audiogramă la un medic specialist O.R.L. pentru a vi se determina capacitatea auditivă. 2) La vîrstă dv. dezvoltarea în înălțime mai este încă posibilă, mai ales dacă practicați sporturi. Preparatele hormonale eficiente în acest caz trebuie administrate numai la indicația și sub supravegherea unui medic.

UN BOLNAV DIN SLOBOZIA: Neplăcerile pe care le descrieți sînt uneori inerente operației pe care ați suferit-o. Esențialul este să aveți scaun regulat și să respectați o riguroasă igienă locală. Sînt recomandate băi calde de șezut, cu dușuri și ștergere a regiunii anale cu hîrtie moale și curată sau cu vată muiată în apă. Regimul va exclude condimentele, cafeaua, băuturile alcoolice, brînzeturile fermentate, consovele. Seara înainte de culcare veți lua 1-2 linguri de ulei de parafină. Continuați, de asemenea, tratamentul medicamentos care vi s-a indicat.

ZVETLANA — Iași: Considerăm că exagerați mult problema slăbirii, care a ajuns o obsesie. Important este dacă slăbirea nu se produce progresiv și dacă examenle clinice și de laborator sînt normale. În acest caz există multiple posibilități de a vă îngriși. O cură de îngrișare de acest fel va combina tratamentul medicamentos cu cel dietetic. Dintre medicamentele reputeate în acest sens cităm: Hidrazida I. N. (în caz că nu există intoleranță la hidrazidă). Doza medie este 5 mg/kg corp zi. Insulina în doze mici 10-15 unități pe zi înainte de masă. Arenal 1-2 fiole pe zi. Madiol 2-3 tablete pe zi sublingual. Consumați multe dulciuri, făinoase, grăsinii, alimente vitaminice (fructe și legume crude).

VIRGIL GH. — Tr. Severin: 1) Aparatele de proteză auditivă trebuie recomandate de medicul specialist O.R.L. Se vor folosi după caz aparate cu vibrator osos sau cu dispozitiv pentru conducția aeriană. 2) Hemoroidii sînt dilatațiile varicoide ale venelor din regiunea ano-rectală. Tratamentul lor poate fi conservator și operator, variînd cu faza lor de evoluție. Pentru a vă da indicații în acest sens ar trebui să cunoașteți date în privința aspectului lor. Vă atragem atenția că un examen chirurgical este necesar în toate cazurile de hemoroidi pentru a nu se trece cu vederea procese patologice (recto-sigmoidiene) ce ar putea determina hemoroidi simptomatici!

CONȚINUTUL DE VITAMINE AL UNOR ALIMENTE

Vitamina A

Alimente de origine animală: untură de pește, ficat de pește, ficat de vacă, scrumbie, unt, frișcă, lapte, gălbenuș de ou. Alimente de origine vegetală: salată, spanac, măcriș, varză, praz, roșii, morcovi, caise, afine, mure, cireși, măcieș și în general toate zarzavaturile și fructele colorate.

Cantități mai reduse de vitamină A se găsesc în: conopidă, mazăre și fasole verde, gulii, precum și în: piersici, agrișe, coacăze și cireși albe.

Vitamina B₁

Alimente de origine animală: carne de porc și de găină (ficat, inimă, rinichi) icre, gălbenuș de ou, lapte și brînză. Alimente de origine vegetală: drojdie de bere, piine neagră, coaja cerealelor, tărîțe de grîu, de orez, de porumb și de secară.

Vitamina B₁ se mai găsește în cantități mici în: ciuperci, morcovi, roșii, praz, cartofi, spanac, varză verde, fasole verde.

Vitamina B₂

Alimente de origine animală: ficat, rinichi, inimă, carne proaspătă, pește, albuș de ou, lapte

și brînză. Alimente de origine vegetală: drojdie de bere, spanac, mazăre, secară, piine de secară, zarzavaturi, cartofi, fructe.

Vitamina PP

Alimente de origine animală: ficat, rinichi, inimă, carne de vită și pește, lapte, ouă. Alimente de origine vegetală: drojdie de bere, orez, mei, grîu, legume, cartofi.

Vitamina C

Alimente de origine animală: cantități foarte mici de vitamină C se găsesc în rinichi, creier, inimă și lapte. Alimente de origine vegetală: lămii, portocale, mere, pere, caise, măcieș, mure, afine, fragi, căpsune, coacăze negre și roșii, spanac, pătrunjel, mărar, ardei grași, varză verde, varză acru, cartofi, salată verde, fasole verde, ridichi etc.

Vitamina D

Alimente de origine animală: untură de pește, lapte, unt, gălbenuș de ou. Alimente de origine vegetală: Cantități reduse de vitamină D se găsesc și în unele alimente de origine vegetală ca: ciupercile și drojdia de bere.

Vîrstă de 80 de ani este considerată ca o vîrstă foarte înaintată și totuși se pot cita o serie de oameni remarcabili, care la această vîrstă și pînă la sfîrșitul vieții, și-au menținut talentul și puterea lor de muncă, creînd opere nemuritoare.

Tizian a murit la 99 de ani, de ciumă. La 94 de ani el terminase celebrul său tablou „Bătălia de la Lepanto”. Michel Angelo a murit la 89 de ani, creînd opere excepționale de arhitectură, pictură și poezie pînă în ultima clipă. Celebrii pictori Tintoretto și Lorrain au murit în plină putere creatoare la 82 de ani. Pictorul german Waldek, mort la 109 ani expunea tablouri pînă în ultimii ani ai vieții. Verdi a murit la 80 de ani. Auber, mort la 90 de ani, a scris cu trei ani înainte opereta „Viș de dragoste”. El spunea că: „N-am 80 de ani, ci de 4 ori 20 de ani”. Lev Tolstoi a murit la 82 de ani, scriînd pînă în ultimul an al vieții sale. La fel au scris pînă în ultima clipă, Victor Hugo, mort la 83 de ani, Corneille și Ibsen, decedați la 78 de ani și mulți alți maeștri ai condeiului. Galileu avea peste 70 de ani cînd a descoperit mișcarea de rotație a Pămîntului în jurul Soarelui. I. P. Pavlov a murit la 86 de ani în plină energie creatoare.

FILMUL

Monologul noului Hamlet

Puține producții cinematografice au stîrnit un interes atît de viu chiar de la primul tur de manivelă ca ecranizarea lui Grigori Kozințev după „Hamlet”. Lucrul e, de altfel, cit se poate de firesc dacă ținem seama de universală popularitate a dramei shakespeareiene, care a cunoscut și celebre transpuneri în film, ca aceea datorită lui Laurence Olivier. Dar interesul pentru noul film sovietic se explică desigur și prin împrejurarea că Grigori Kozințev și-a consacrat mulți ani din viața studierii operei lui Shakespeare iar pe de altă parte faptului că rolul prințului Danemarcei este interpretat de Innokenti Smoktunovski, unul dintre cei mai interesanți și mai profunzi actori contemporani.

Răspunzînd la întrebările unui reporter, Innokenti Smoktunovski a împărtășit recent unele din gîndurile care l-au preocupat atunci cînd a pregătit interpretarea lui Hamlet. Publicăm mai jos aceste răspunsuri ale lui Smoktunovski, deoarece credem că-i vor interesa și pe cititorii noștri.

N-aș putea afirma că munca noastră echivalează cu o mare descoperire. Dar, după părerea mea, am mai făcut cîțiva pași în studierea patrimoniului lăsat de marele dramaturg englez. Și anume, am realizat progrese în interpretarea rusă a operelor lui Shakespeare. Căci fiecare țară are maniera ei de a-l interpreta pe marele Will.

I-am văzut pe sir Laurence Olivier și Michael Redgrave: doi Hamleți diferiți. Amîndoi au comune o mare artă interpretativă, coloritul național și o lungă tradiție a actori formați de opera shakespeareiană.

În ce mă privește nu aveam nimic din toate acestea. Nu-mi rămînea decît să-i învîdiez. Ar fi fost simplu să mă las influențat de ei, dar soluția mă cam întrista. Aveam nevoie de altceva, de ceva care să fie numai al meu. M-am supus la o alegere riguroasă a mijloacelor de expresie: laconism, simplitate, virilitate. Am văzut tot felul de Hamleți: prinți încețozii de plătiseală; filozofi ținînd în mod penibil discursuri humorose; Hamleți intruchipați de actori cu tendințe pseudoclasice. Am văzut și actori care lasau să se creadă că prințul Danemarcei nu urmasse nicicum cursuri la Wittenberg, ci terminase în cel mai bun caz școala regală de dans.

În ce mă privește, mi-a trebuit mult timp ca să înțeleg piesa. Mi se părea prea

intelectuală. Mai tîrziu, aplecîndu-mă cu mai multă atenție asupra lui „Hamlet”, am văzut că idealul era ca totul să fie atît de simplu încît să poată deveni posibil. Vă amintiți ce spune Hamlet, adresîndu-se actorilor: „Pronunțați, vă rog, rolul cu ușurință și fără afectare. Dacă vreți să-l strigați, așa cum o fac cei mai mulți dintre voi, e mai bine să-l treceți unui acuzator public... Ascultați în toate împrejurările de forul vostru interior... Mișcările voastre să fie în acord cu dialogul; desigur, cu condiția ca ele să rămînă în limitele naturii...”

Atunci, de ce să inventezi? De altfel nu se poate inventa nimic cînd e vorba de Shakespeare. Lucrînd la personajele lui nu trebuie să cauți mijloace de expresie în altă parte.

În ce privește gustul, el e dictat de epocă. Iar epoca noastră dictează simplitatea. Totul devine simplu pînă la posibil. Și e bine așa. Dacă exigențele cinematografului n-ar limita timpul rezervat repetițiilor, am fi putut atinge o simplitate și mai mare. Episoadele din film unde simplitatea ne-a scăpat nu sînt izbutite. Sînt mai puțin izbutite și scenele care nu s-au prestat la alegerea aproape ascetică a mijloacelor de expresie.

Am fost întebat ce bagaj personal posedam cînd am abordat rolul lui Hamlet.

Acum zece ani am interpretat la Volgograd rolul lui Biundello în „Femeia îndărătnică”. Desigur, rolul nu e de prim plan. S-ar putea spune deci: un bagaj shakespeareian destul de sărac. Dar între Biundello și Hamlet au fost prințul Mișkin al lui Dostoievski și Hlestakov al lui Gogol. Asta în teatru. Iar în cinematografie Ghennadi Kuprianov din „An bisect” după Vera Panova; Iliia Kulikov din „Nouă zile dintr-un an”; Mozart din „Mozart și Salieri”, Farber din „Soldații”. Toți acești eroi au constituit un fond bun pentru viitorul meu Hamlet.

Singurul adevăr care contează e ca pe scenă personajul să fie viu. Dacă nu-l vezi pe Hamlet trăind — gesturi, gînduri, preocupări familiale — nu valorează mare lucru. Sub trăsăturile lui Hamlet trebuie să poți recunoaște o cunoștință, un prieten.

Dacă împrejurările mi-o vor îngădui îl voi juca pe Hamlet și în teatru. Mi se pare că încă nu mi-am utilizat toate resursele în acest rol. Aș dori mult ca filmul să fie înțeles și bine primit de toată lumea!

Cadru din film

Un documentar

„Printul dintr-a II-a B”

Prima coproducție cinematografică sovieto-cambodgiană va fi documentarul „Printul dintr-a II-a B”, care va prezenta instantanee din viața de școlar moscovit a prințului Norodom Narindrapong, fiul conducătorului statului cambodgian, Norodom Siannuk.

Printul Narindrapong a venit în U.R.S.S., însoțit de vărul său Um Veackravuth, anul trecut, cînd a împlinit vîrsta de școală. Amîndoi sînt acum elevi ai clasei a II-a la școala nr. 92 din Moscova. Școala frecventată de Narin și Vuth, cum îi numesc colegii lor, este o școală sovietică obișnuită, unde învață fii de muncitori și ingineri, de geologi și miniștri, de artiști și șoferi.

Tînărul prinț s-a acomodat repede cu noua viață și și-a făcut o mulțime de prieteni. După prima lună posedă un vocabular de peste două sute de cuvinte rusești. Mai grea s-a dovedit acimizarea cu iarna moscovită, atît de deosebită de „iernile” tropicale din patrie. Asta a fost, însă, anul trecut; acum cea mai mare plăcere a prințului este plimbarea pe schiuri. Îi plac de asemeni vizitele la grădina zoologică și mai ales orele petrecute la cercul tinerilor cosmonauți de la Palatul pionierilor. Iuri Gagarin este eroul lui preferat. La o întrunire pionierească Narin l-a cunoscut personal pe cosmonautul numărul 2, Gherman Titov, căruia i-a înmînat un mesaj de salut în limba rusă, scris de el însuși.

Printul este și un fotbalist pasionat. Împreună cu colegii săi dintr-a II-a B face parte dintr-o echipă a școlii și știe să prindă și să apere mingi dificile, deși faptul se soldează uneori cu o mică zgirietură sau cu un cucui. Se înțelege că idolul lui sportiv este Lev Iașin.

Narin și Vuth au vizitat Leningradul și și-au petrecut vacanța în tabăra de la Artek.

Agenția sovietică de presă „Novosti” primește multe scrisori din Cambodgia prin care este sollicitată să relateze despre viața tînărului prinț în Uniunea Sovietică. În presa cambodgiană, alături de alte materiale despre U.R.S.S., apar de aceea destul de des corespondențe despre prințul Narin și colegii lui.

Documentarul „Printul dintr-a II-a B” la care lucrează actualmente operatorii cinematografici ai agenției „Novosti” va întregi prin imagini sugestive relatările ziarelor. Filmul este realizat cu concursul d-lui Hu Kantul, Ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Cambodgiei în U.R.S.S.

Elna Bistrițkaia, pe care spectatorii noștri au revăzut-o nu de mult în „Totul rămîne oamenilor” (cercetătoarea Rumeanțeva), își împarte activitatea și preocupările între teatru și cinematografie. Lucru relevant și de o recentă convorbire a actriței cu un reporter sovietic, căruia i-a vorbit despre noile sale roluri.

Din această convorbire aflăm că actrița filmează actualmente în „Flacăra nestinsă”, o producție „Mosfilm” realizată de E. Dzigan, după un scenariu de G. Berezko. Elna Bistrițkaia este îndrăgostită de noua ei eroină, Glașa, un personaj contemporan plin de dra-

matism, cu totul diferit de eroinele anterioare interpretate de dînsa — Axinia din trilogia „Pe Donul liniștit” sau Elisaveta Maksimova din „Poveste neterminată”.

În teatru — Bistrițkaia joacă la „Malii Teatr” din Moscova — i s-a încredințat recent rolul Iuliei Filippovna în „Vilegiaturistii” de Gorki, spectacol pus în scenă de Boris Babocikin, neuitatul interpret al rolului titular din filmul „Ceapaev”. Tot la „Malii Teatr” e în curs de pregătire un spectacol cu „Tragedia optimistă” a lui Vsevolod Vișnevski (regizor L. Varpahovski), în care Bistrițkaia deține, împreună cu K. Roek, rolul Femeii-comisar,

● Studiourile leningradene au început turnarea unor filme artistice închinată victiei și activității revoluționare a lui Vladimir Ilici. Printre acestea amintim: „Pe aceeași planșă”, a cărui acțiune e concentrată în jurul a două importante zile din viața marelui conducător: înțilnirea lui de Anul Nou cu muncitorii din cartierul Viborg și cu detașamentele revoluționare care plecau pe front, precum și prima lui înțilnire cu diplomații străini; „Cel dintîi vizitator” (realizat după un scenariu de D. Gramin) care reînvie evenimente din primele zile ale Marelui Octombrie; „Salvele Aurorii”, o evocare cinematografică a legendarului crucișător și a insurecției armate conduse de Lenin; „Prima Bastilie”, un film despre anii de studenție ai lui Vladimir Ilici, despre relațiile sale cu fratele mai mare, Alexandru.

● Natalia Fateeva și Nikolai Kriucikov sînt protagoniștii filmului „Noi, oamenii sovietici”, o ecranizare după cunoscuta povestire a lui Boris Polevoi (re-

gizor D. Viatici — Berejnih). Vorbînd într-un articol despre marea bucurie pe care i-a prilejuit-o înțilnirea cu noua eroină, Berioza (Mesteacănul), o curajoasă fată sovietică, agent de legătură în timpul celui de al doilea război mondial, Fateeva a arătat că dorește mult să redea eît mai convingător

Reflector

frunusețea sufletească a personajului. Actrița consideră foarte interesant faptul că destinul eroinei este urmărit de-a lungul unei perioade de mai mare întindere, ajungînd și în anii postbelici.

● Studioul „Maxim Gorki” din Moscova a devenit de curînd „Studioul cental de filme pentru copii și tineret”. Tematica producțiilor sale, care în 1967 se vor cifra la douăzeci de filme anuale, este foarte variată. Ea include filme despre tineretul contemporan, filme istorico-revoluționare, științifico-fantastice,

un mare ciclu intitulat „Oamenii de seamă”, transpuneri după opere literare clasice, basme. Printre primele producții aflate acum în lucru la noul Studio se numără „Aventurile lui Tolea Kliukvin” (după un scenariu de N. Nosov), „Țări îndepărtate”, o ecranizare după Arkadi Gaidar, „Iașki”, fîcătorul de minuni” (regizor Iliia Frez) ș.a.

● Popularul cîntăreț Mark Bernes este, după cum se știe, și un tot atît de popular actor de cinema, activitatea lui pe tîrîmul celei de a șaptea arte însumînd aproape patruzeci de roluri, principale sau numai episodice. Ce-l preocupă în momentul de față pe cunoscutul artist? În primul rînd, rolul unui inginer, Serebriakov, într-un film despre metalurgistii din Ural. În al doilea rînd, un nou program de cîntece care va cuprinde multe melodii cunoscute din vechiul său repertoriu, precum și cîntece noi de A. Petrov, N. Fradkin, I. Frenkel, pe texte de E. Evtusenko și L. Oșanin.

Sydney - un oraş care creşte în înălţime

IN JURUL LUMII

Dacă vrei să faci o bucurie unui locuitor al Sydney-ului spune-i că oraşul lui este foarte frumos.

Şi, la drept vorbind, ca toate oraşele tinere, armoniosul Sydney este într-adevăr extrem de frumos. Locuitorii lui se mândresc cu podul care străbate oraşul şi cu care făcusem cunoştinţă încă din avion, prin intermediul ghidurilor turistice. Podul era fotografiat de jos, dintr-o parte, văzut din elicopter în amurg, pe ceaţă sau noaptea. Ce-i drept, e frumos şi uriaş. Orice vapor pare dedesubtul lui o jucărie zvirliată pe apă.

Cum te apropii de pod trebuie să scoţi din buzunar o monedă. Căci pe locuitorii Sydney-ului această frumuseţe îi costă o sumă fantastică. Podul a fost construit de o societate engleză. Conform unor calcule, locuitorii Sydney-ului plătesc pentru această construcţie de multă vreme şi vor plăti atâta timp cât ea va dăinui. Sydney-ul are de altfel multe poduri căci întreg oraşul este străbătut de golfuri şi golfuleţe, ceea ce constituie, principalul lui farmec.

Noaptea, oraşul e luminat feeric. Curcubeul jucăuş al reclamelor se reflectă în apă, pe firmament, în vitrinele magazinelor şi în tâbliţele metalice, lucitoare, ale birourilor comerciale. Australia realizează venituri uriaşe din creşterea oilor şi cultivarea grâului şi marii latifundiarilor şi-au deschis birouri pe străzile principale, la intersecţii, lângă cheiuri şi gări aeriene.

Oraşul este în continuă transformare. Dat fiind că nu se poate întinde în lungime el creşte în înălţime. Clădirile din beton şi sticlă sînt uluitoare de zvelte şi frumoase. Oraşul este un furnicar de oameni şi maşini, la drept vorbind mai mult de maşini. Conflictuale dintre automobile şi pietoni sînt rezolvate de poliştii în uniforme negre şi de „zebre”: dungile galbene de la intersecţii. Dacă scapi cu bine din posibilele ciocniri cu tehnica, năucit de pădurea de reclame care te înşfăcă parcă de gît, cauţi un locşor liniştit unde să te poţi aşeza. Şi există, într-adevăr, o insuliţă salvatoare. În centrul oraşului se află un parc enorm. Pe o paţişte cu iarba tunsă scurt oamenii şed sau chiar stau lungiţi, citesc ziare ori îşi rînduiesc cumpărăturile.

Cînd vezi asta, imediat îţi spui în gînd: bine, dar toţi cetăţenii aştia încalcă regulile de comportare obişnuite într-un oraş.

Şi cauţi numaidecît în jur tâbliţe cu bine-cunoscuta formulă: „Nu călcaţi pe iarbă”, „Nu rupeţi florile!”. Dar te convingi că nu există o asemenea interdicţie şi atunci urmezi exemplul celorlalţi şi te aşezi pe iarbă. Admirii norii care se fugăresc pe cer şi te simţi ca un grăunte prins între două pietre de moară.

Cînd ţi se face foame, la îndemnul stăruitor al unei reclame, deschizi încrezător uşa grea a unui restaurant. Dar bucatele sînt scumpe şi fără gust. Vrei să încerci o mâncare naţională. Chelnerul îţi răspunde, însă, zîmbind:

— Doriţi ceva specific australian?... Nu avem...

Şi lucrul e valabil nu numai pentru restaurante. În Australia nu există muzică naţională ori teatru specific. Trăsăturile acestei naţiuni sînt greu de desluşit. Istoria Australiei nu e prea veche. Ea începe de la căpitanul Cook. Acum două sute de ani, călcînd pe pămîntul Australiei, marinarii lui Cook i-au întrebat pe băştinaşi, arătînd spre un animal cu picioare lungi care fugea speriat:

— Cum se numeşte?
— Can-gur — au răspuns băştinaşii.

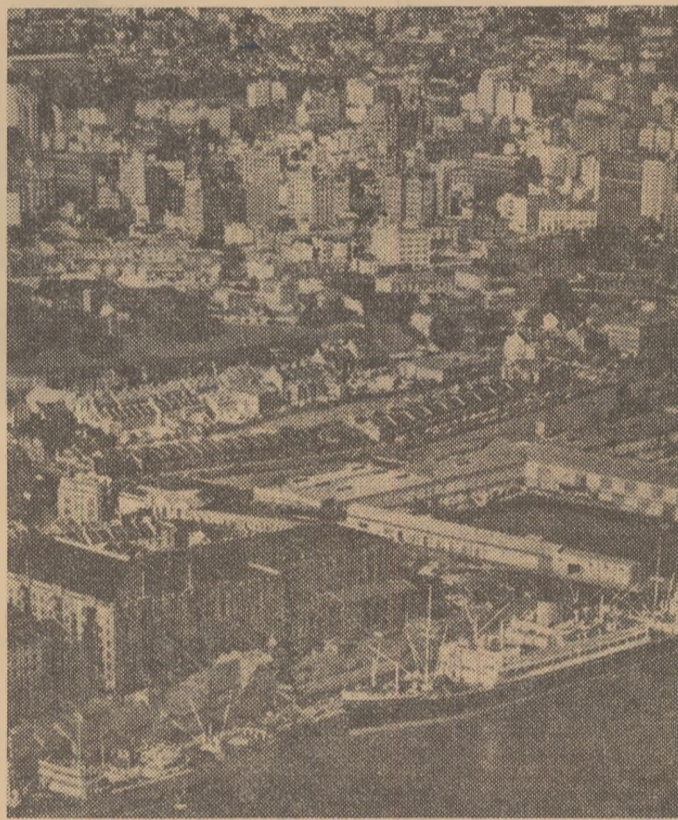
Abia după mulţi ani au aflat albii că în limba australiană cuvîntul *cangur* înseamnă: „nu înţeleg”. De altfel sînt două sute de ani de cînd noii veniţi şi băştinaşii nu se înţeleg între ei. Colonizatorilor le-a plăcut pămîntul roşu, fertil al Australiei. Acum ei au multe oraşe bogate, aşezate pe litoral. Băştinaşilor le-au lăsat, generoşi, regiunile pustii ale continentului. Sydney-ul este unul dintre cele mai vechi oraşe australiene. Datează de aproape două sute de ani. Dar se situează pe primul loc în ce priveşte numărul locuitorilor: peste două milioane. În total, continentul australian are un sprezece milioane de locuitori, ceea ce-i foarte puţin. De aceea Australia are o permanentă nevoie de emigranţi.

Sydney-ul este un oraş bogat. El produce mult şi caută din răspuseri să vină tot ce realizează. Vitrinele se frîng aproape sub povara mărfurilor. Dacă eşti sănătos şi norocos, dacă ai de lucru oraşul şi-e prieten. Dacă te îmbolnăveşti, însă, şi-ţi pierzi slujba eşti un om sfîrşit. Oraşul îţi devine duşman. De obicei, cei care nu mai au nimic de aşteptat de la viaţă se îndreaptă spre cel mai frumos loc al

Sydney-ului: o stîncă înaltă de pe fărul mării. Acolo se află ancora ruginită a unei nave distruse de furtună în 1857. Stîncă este locul preferat al sinucigaşilor şi turiştilor. Oamenii se înfilnesc cu soarele şi tot acolo îşi iau rămas bun de la el...

Cînd zbori deasupra savanei africane se poate întimpla să vezi cirezi de bivoli, elefanţi, antilope sau girafe. Şi am şi văzut chiar un cîrd de zvelte antilope care alergau, stîrnind nori de praf, în umbra avionului nostru.

Australia nu are animale mari. Oricît

Sydney — Vedere generală

ai scruta zările nu vezi decît un pămînt roşietic, presărat pe alocuri cu crîmpele de verdeaţă. Continentul australian are, însă, animale care nu există în Africa, Asia, America sau Europa. Aproape toate patrupedele din Australia au o ciudată trăsătură comună. Îşi poartă puii într-o pungă aşezată pe pîntec. Sînt așa numitele marsupiale: cangurul, lupul roşu, ursuleţul caola, jderul, sobolul etc. Alte animale rarissime sînt peştii care pot respira în aer, ciinele sălbatec Dingo, moloh — o şopîrlă uriaşă, struţul emu care în clipe

de primejdie îşi ascunde capul sub aripă şi un animal foarte ciudat, acoperit cu blană dar avînd un cioc de raţă. Deşi trăieşte în apă ca şi castorul, animalul depune ouă ca păsările şi-şi hrăneşte puii cu lapte. Este vorba de ornitorinc.

Desigur, am putut face cunoştinţă cu aceste curiozităţi numai în grădina zoologică. Un ziarist din Sydney ne-a spus plin de emfază: „Parcul nostru zoologic este unul dintre cele mai frumoase din lume”. Dezamăgit de oameni, un mecena extrem de bogat din Sydney a hotărît să ajute numai animalele. Pensionarii parcului nici nu bănuiesc că, mîncînd zilnic morcovi, sfeclă, peşte şi carne, ei stau la masa unui milionar. Animalele sînt bine îngrijite. Cînd am vizitat parcul, un exemplar rar de maimuţă tocmai născuse. Puiul a fost luat imediat de lingă mamă, cîntărit şi hrănit cu biberonul. Îngrijitorii în halate albe alergau de colo-colo cum se întimplă, probabil, în palatele regale cînd se naşte vreun moştenitor.

Doi dragoni din insula indoneziană — modo sedeau alături pe iarbă. Animalele au fost dăruite grădinii zoologice de preşedintele Sukarno. Şopîrlele lungi de cite patru metri, descoperite nu de mult, sînt atât de preţioase încît, în afară de reţeaua de sîrmă obișnuită sînt despărţite de vizitatori şi printr-un geam de sticlă groasă. În comparaţie cu aceste animale uriaşe, crocodilul adus din valea Nilului părea banal. Şedea nemişcat iar o păsărică îi ciugulea insecte de pe coadă. Un cangur roşu-cenuşiu sărea ca un greiere şi din cînd în cînd îşi vîra botul în punga de pe pîntec. Leji dormitau nepăsător. Păreau plictisiţi de vizitatorii care, pentru banii lor, ar fi vrut să-i audă urlînd ca în junglă.

Ultimii bani australianii i-am cheltuit într-un mod neobișnuit. Chiar dedesubtul parcului zoologic există un acvariu imens. În schimbul unei taxe de intrare vizitatorii pot vedea fauna oceanului: arici de mare, stele de mare multicolore, caracatiţ, coralii... Dar lucrul cel mai interesant e bazinul din centrul acvarului. Cînd veşti de sus vezi cîrduri de peşti, printre care înoată fără a-şi îngădui o clipă de răgaz un uriaş rechin negru-violet. Fundul bazinului este presărat cu monezi de culoare închisă. La început n-am înţeles cum de au ajuns acolo. Dar deodată am văzut un băiat şi o fată care s-au scotocit în buzunare şi cînd rechinul a trecut pe sub ei au zvirliat în apă o monedă. Dacă moneda cade direct pe spatele rechinului înseamnă că ai noroc. Şi cine nu doreşte asta? Am încercat şi noi. Ne-am scos din buzunare ultimii bănuţi şi, după ce ne-am oprit cite trei monede pentru troleibuz, am aruncat restul în apă.

V. Peskov

PRIN TRIPOLI

La umbra strălucitoarelor moschei

Pliantele turistice, cu ilustraţii multicolore, descriu cu accente poetice şi patetice frumuseţile oraşului Tripoli. Ele făgăduiesc vizitatorilor „farmecul peisajului şi deliciaele unei clime blînde”, „splendoarea strălucitoarelor moschei” şi „confortul unui oraş modern, civilizat”.

Îvit ca un miraj în pustiul monoton, chiar pe semicercul unui golf cu ape albastrii, oraşul stîrneşte într-adevăr la prima vedere uimire şi exclamaţii entuziaste, farmecă, mingiile privirea cu orbitoarea-i frumuseţe exotică.

Hotelul nostru „Mehari”, cuvînt care înseamnă „cămilă” se întinde perfect în specificul exotic al oraşului. Acoperişul are două cupole — una cu opt laturi şi cealaltă circulară ca la moschei, numai că nu are semilună în vîrf; holul are nişte ferestre şi rotunde — căci, conform proiectului arhitectului care l-a construit, hotelul trebuie să semene cu o navă. Odinoră, pe locul unde se află

acum Tripoli se înălţa înfloritorul oraş comercial fenician Oea. Acestuia i-a luat locul un oraş grecesc iar ulterior romanul Tripoli. Mărturie a existenţei sale sînt ruinele şi arcul de triumf al lui Marc Aureliu păstrat pînă în zilele noastre.

Acum citeva decenii în preajma arcului de triumf poposeau arabi nomazi şi făceau negoş cu vite, pui de cămilă şi lînă. Şi astăzi

se jine acolo un mare lîrg dar acum se vind şi brichete, bluze de orlon şi stilouri.

Sub arc, dintr-o cupă de fontă, fişneşte un jet de apă, la care vin să se răcorească tirgoveţii ce trec grăbiţi spre prăvăliile lor şi băieţandrii desculţi care se întorc din port în oraşul vechi; alături se odihnesc, sprijiniţi în toiege, berberii bătrini. Un linerele oacheş sare de pe bicicletă, soarbe citeva inghiţituri din preţiosul lichid şi priveşte curios aparatele de fotografiat şi de filmat ale turiştilor. Nişte fetiţe drăgălaş, cu rochiţe străvezii, scot fipele stridente, se ascund una îndărătul alteia, ameninţu cu degetul şi bolborosesc ceva supărate cînd cineva încearcă să le fotografieze. Deocamdată nu poartă „hauli” — fişia de mătase care fereşte obrazul de priviri „pingăritoare”, dar se tem totuşi de camera de luat vederi.

Dimineaţa şi în amurg, le cultramuri la auzul unor strigăte pîntrunzătoare. Sînt muzicini care cheamă pe credincioşi să se închine lui Allah.

În Tripoli există multe lucruri care arată că încă dăscăluţă dominaţia colonială de abia de doisprezece ani. Într-o zi am vizitat

o mică fabrică de hîrtie de la periferia oraşului; proprietarii sînt doi italieni şi un libian. Fabrica are circa şaptezeci de muncitori, între care două femei care fac curăţenia şi multă sulurile grele de hîrtie. Femei libiene cu faţa neacoperită pot fi înţilnite destul de rar. La apariţia noastră muncitoarele şi-au ascuns imediat faţa sub basmale.

N-am mai trebuit să întrebăm dacă, în fabrică e folosită munca copiilor, căci chiar în prima secţie în care am intrat am văzut doi băieţandri: unul de doisprezece ani şi celălalt de zece, pe nume Soleman şi Amor. Văd şi acum feţele lor, cu broboane de năduseală, gura puţin întredeschisă şi dinţi albi strălucitori. În fabrică era mare zăpuză. Cu mişcări ritmice, aproape mecanice, băieţii luau din grămadă cite un top de hîrtie, îl aşezau pe o măşină joasă, îndoiu o coală de hîrtie şi apoi cu muchia unui lemn lustruit, treceau peste, îndojtură înăuntru şi înapoi, înainte şi înapoi. Nu ştiu aproape spaţioşi şi cu zăuare aminte, dar să-mi intrerupă însă lucrul cl. dîmpoţivă, accentele ritmului. Nu ştiu cine eram, de unde veneam şi de ce îmi priveam cu atîta interes.

Ni s-a spus că munca copiilor

este înerezisă dar dacă părinţii îngăduie... „Îngăduie...” căci îi sîtleşte mizeria, îi sileşte foamea. Amor şi Soleman n-ar fi preferat oare să evadeze din încăperea aceea înăbuşitoare, întunecoasă, să iasă la lumină, să se poată juca? Şi nu-i invidiază, oare, pe copiii de o seamă cu ei care pot s-o facă, care se bucură de acest drept firesc al copiilor?

La despărţire am făcut semne de bun rămas copiilor şi le-am zîmbit. Eram invitaţi în altă secţie. Pe faţa chinuţii a lui Soleman se înlăpînise ceva care amîntea de departe a zîmbet. Apoi şi-a şters obosit fruntea şi, aplecîndu-se încet, a ridicat de jos alt top de hîrtie gălbuie...

La amiază, în Tripoli se lasă liniştea. Toţi locuitorii se retrag în case spre a se feri de zăpuză. Deodată, un şuierat strident tulbură tăcerea: deasupra oraşelor zboară avioane cu reacţie americane. Baza lor se află chiar lângă Tripoli. În capitala Libiei există multe firme, strălucind în soare ca ogînda, ale unor companii petroliere străine şi cartiere întregi cu vile ultramoderne în care locuieşte personalul acestora.

A. Cistov

POȘTA REDACȚIEI

VICTOR LUPEA — Sibiu: Vă se va restitui materialul.

VALENTINA GRUBER — Orșova: 1) Adresa unei clove sovietice care colecționează insigne: Lena Melnikova, Kostromskaia oblasti, st. Nikolo-Poloma, pos. Nazma, ulița Olega Koșevova d. nr. 1. 2) Sfătuți-vă prietenul să devină membru al unui cenaclu literar.

CARMELA SMĂDU — Tecuci: 1) Vă transmitem adresa unei tinere care colecționează fotografii de actori de cinema: Nelli Buziakova, Luganskaia oblasti, gorod Krasnii Luci, ul. Vodoprovodnaia nr. 2. 2) După cum vă dați seama și dv. datele cuprinse în schița lui Viktor Arlov sînt imaginate de autor, deși sînt lucruri posibile. Ați putea să-i scrieți pe adresa revistei „Sovetski film”, Moscova K-9, Malii gnezdnikovski nr. 7, unde colaborează.

ING. VASILE IERAN — Oradea: N-am putut folosi materialul trimis de dv. deoarece în nr. 4 din 24 ianuarie a.e. al revistei noastre am publicat un articol similar.

FLOREA ȘT. ȚISTULEASA — Pitești: Vă sfătuim să trimiteți materialele unei reviste literare.

V. MIRZA, OV. FERCAU — Cluj: Vă putem comunica adresa revistei „Smena” de unde a fost tradus articolul respectiv: Redacția „Smena”, otdel fizkulturi i sporta, Moskva A-47, Bumajni pr. 14. Coreți să vă pună în legătură cu maestrul sportului An. Zilberbort.

GEORGE CORBU — București: deoarece nu cunoaștem sursa sovietică (revista) respectivă, nu vă putem da informațiile de care aveți nevoie.

NICOLAE PIESCU — Bozovici: Iată adresa unei eleve din Ufa care colecționează țămbe, vederi și pe care o pasionează pictura și sportul: Liudmila Hodoșevici, B.A.S.S.R. (R.S.S.A. Bașkiră), Gorod Ufa — 40 ulița Ulianovih 26, kv. 25.

ALEXANDRU MIOC — comuna Cebza, regiunea Banat: Vă puteți abona la revistele „Iskusstvo” („Arta”) și „Tvorcestvo” („Creația”) care se ocupă exclusiv de probleme de artă plastică.

Combinatul chimic FĂGĂRAȘ

LIVREAZĂ:

PE BAZĂ DE REPARTIȚIE

- BACHELITA PENTRU UZ GENERAL ÎN DIVERSE CULORI
- BACHELITA PENTRU UZ ELECTROTEHNIC
- BACHELITA PENTRU UZ ELECTROTEHNIC ÎN EXECUȚIE TROPICALIZATĂ
- BACHELITA TEXTILĂ
- REZOLI ȘI RĂȘINI DIVERSE TIPURI
- AC DE BACHELITA
- NOVOLAC SOLID SEMIFLUID ȘI ALCOOLIC

FĂRĂ REPARTIȚIE

- AZOTAT DE SODIU
- AZOTIT DE SODIU
- SULFAT DE AMONIU
- PRODUSE INTERMEDIARE PENTRU COLORANȚI ȘI PRODUSE FARMACEUTICE

EXECUTĂ:

Piese industriale de toate tipurile din bachelită și aminoplast, pentru înlocuirea materialelor feroase și neferoase precum și a lemnului

Pentru producția de serie executăm proiectarea și sculele necesare presării pieselor comandate.

PREPARAT
INTEGRAL
DIN FRUCTE,
BOGAT ÎN:
VITAMINE
SARURI MINERALE
ȘI ZAHARURI

Cooperativa IGIENA

Sediul central: București
Str. Băcani nr. 1
telefon 15.91.02

Execută prin unitățile sale din întreg cuprinsul orașului București, cu personal de înaltă calificare profesională:

- Coafuri moderne pentru femei
- Cosmetică
- Vopsitul părului în toate nuanțele
- Ondulațiuni permanente naturale reci și în ulei
- Manicure
- Pedicure
- Șampon
- Freții
- Maseaje faciale
- Spălatul capului
- Tunsori moderne pentru bărbați

Saloane speciale de frizerie și coafură

Cură la domiciliu...

APE MINERALE MEDICINALE
SLANIC-MOLDOVA
HEBE MALNAȘ

Indicate în boli digestive, boli de ficat și diateze nutritive

PRACTICE • FRUMOASE
IGIENICE • CONVENABILE

TRICOTAJE
din
BUMBAC
pentru adulți și copii
*Modele, contexturi
și culori diferite*

BLUZE • JACHETE
SCAMPOLOURI • VESTE
CAMAȘI • ARTICOLE
DE LENJERIE

Recomandări: Produsele se spală în apa caldă în care se adăuga sulpă „Alba lux” (o lingură la 5 litri apă). Se clătesc în apa caldă și apoi rece. Se store prin presare. Nu se usucă prin atârnat și nici pe sub sau calorifer.

UMOR

Parașuta nu s-a deschis

Am tras de inel și am simțit cu groază că parașuta nu se deschide.

— La fel am pățit și eu acum doi ani — mi-a spus liniștită, zburînd pe lângă mine, o parașutistă cunoscută din cealaltă grupă.

— Și cum s-a terminat povestea?

— M-am interesat imediat.

— Nu-mi amintesc exact. Mi se pare că pînă la urmă totul s-a aranjat.

M-am pregătit să aștept clipa cînd totul se va aranja și am constatat cu adîncă uimire că fata cade, ca și mine, ca un bolid.

— Ascultă! — i-am strigat. N-o mai face pe distrată. Ai uitat să-ți deschizi parașuta!

— Execut un salt cu deschidere întîrziată — mi-a explicat ea zîmbind.

— Mă bucur! — am zîmbit la rîndu-mi. Înseamnă că o vreme sîntem tovarăși de drum.

A urmat o pauză penibilă.

— Spune-mi, mai cădem mult?

— am întrebat numai ca să rup tăcerea.

— Nu știu. Mă lansez pentru prima dată de la înălțimea asta.

— Dar ești sigură că n-am greșit direcția? — m-am interesat pentru orice eventualitate.

— Mai mult ca sigură! După părărea mea totul merge normal — m-a încurajat fata. Uite, se vede pămîntul!

— Gata? Ce repede! — am remarcat sec și am privit pentru ultima oară în direcția ei.

— Ai un corp foarte frumos — i-am spus la despărțire. Salopeta te prinde grozav, și în general... Aș vrea din toată inima... cum să-ți spun... să fiu cît mai mult cu dumneata... dacă mă pot exprima așa... în cer!...

— Și mie mi-a făcut plăcerea să cădem împreună — a mărturisit fata sincer. N-am să uit niciodată ziua asta!

— Păcat că drumurile noastre se despart îndată! — am filozofat eu și am privit cu curaj la pămîntul

care se apropia. Dumneata trebuie să mergi într-acolo și nu invers — am mai spus, arătînd spre cer. Dacă n-ar fi fost această regretabilă

o cerere oficială, dar ce interes ai să aterizezi văduvă?

— Vrei într-adevăr să te însori cu mine? Atunci încearcă totuși să tragi de inel! — m-a sfătuit repede aleasa mea.

— De ce crezi că n-am încercat?

— am zîmbit superior.

— Pentru că am văzut cum ai tras de dracu știe ce, de tot ce vrei, numai de inel nu!... Ești prea împrăștiat pentru a deveni un adevărat parașutist!

— De ce nu mi-ai spus-o mai devreme? — m-am revoltat fără a schița măcar un gest spre inel.

— Trage-l imediat! — mi-a strigat tovarășa mea de drum. Îndată va fi prea tîrziu!

— Nu, întii răspunde! — am repetat cu încăpăținare și am mișcat ochii. Răspunde-mi sau ne certăm.

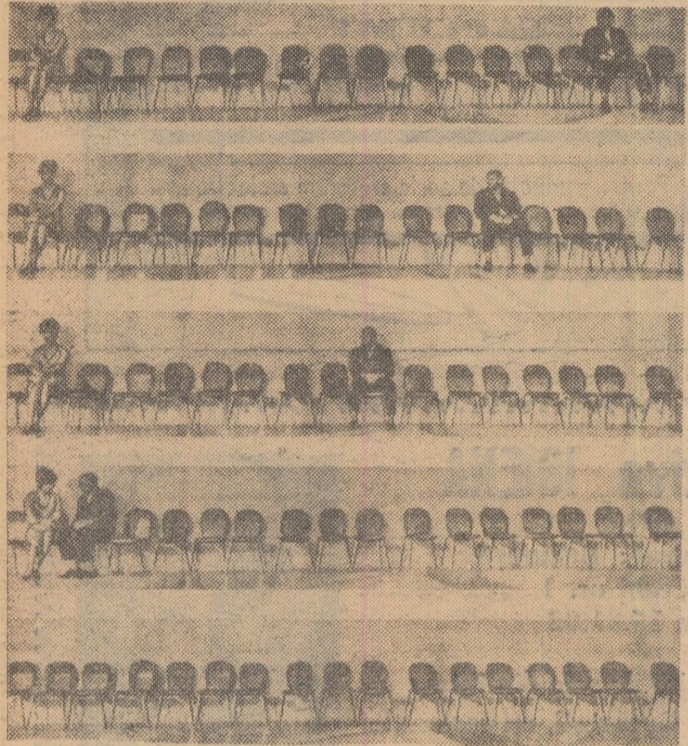
— Fiindcă altfel probabil că nici nu m-ai fi băgat în seamă și fericirea ar fi trecut pe lângă dumneata! — a strigat ea economisind fiecare clipită. Cum îndrăznești? Trage imediat de inel!

— Nu face scandal, încă nu ești pe pămînt — i-am atras atenția aspru și, dibuind inelul, am tras de el cu toată puterea.

Peste o clipă atingeam lin pămîntul. Numaidecît am fost înconjurați de zeci de oameni speriați de moarte.

— Nu vă alarmați! — i-a liniștit logodnica mea. Am acceptat să-i fiu soție. Totul e în regulă!

M. Zaharov

Glumă fotografică

de K. Apreatin

PRIMĂVARA

A trecut o oră și eu tot mai stau și nu știu ce să fac. Gîndurile mi se învîrt în cap cu o viteză amețitoare. Totul s-a încurcat...

Nu m-am dus la adunarea jubiliară a comisiei de judecată tovarășească pentru că trebuia să particip la o acțiune de strîngere a fierului vechi. Dar nici acolo n-avea nici un sens să mă duc, de vreme ce pește exact cincisprezece minute începea ședința asociației parașutiștilor-filatelishi la care trebuia să prezint un referat. Bineînțeles; nu făcusem, însă, referatul deoarece am luat parte la o competiție de înot. Mai precis aș fi luat parte dacă n-ar fi trebuit să fac de gardă la camera copilului de la clubul pensionarilor.

Eram cît pe ce să mă duc acolo cînd mi-am amintit că tot eu trebuia să cumpăr o vază — cadoul nostru pentru colhozul pe care îl patronăm. Dar cum mai putea fi vorba de vază cînd răspundeam de pasionanta discuție de miine pe tema: „Cine este?” Trebuia să mă grăbesc la repeliție.

S-a ivit, însă, o altă problemă: ce-l mai important — discuția sau piinea? Ceasul îmi arăta că întîrziisem la fabrica de piine unde conduc cercul de poezie. Dar la urma urmei și piinea și poezia sînt nepulnicioase în fața stihiei dezlănțuite. Da, trebuia să alerg într-un suflet la incendiul demonstrativ unde urma să demonstrez o nouă metodă de strîngere a locului cu cerneală violetă.

Și atunci cum rămîne cu comisia de judecată tovarășească? Dar cu fierul vechi? Dar cu referatul? Dar...

Deodată am văzut-o pe Liusea. Și totul s-a limpezit. Într-o clipită judecata tovarășească, fierul vechi, ședința, competiția, gardă, vază, discuția, cercul, incendiul — totul a trecut pe planul doi.

Mi-am amintit că e primăvară. Mi-am amintit de frunzulițele care abia s-au deschis, fragede și delicate, de ciripitul sonor al păsărelelor...

— Mergem în parc — mi-a spus Liusea. Așa cum ne-am înțeles. Nu cumva ai uitat?!

Nu, nu uitasem. Acum știam ce am de făcut. Ținîndu-ne de mîna, am pornit pe strada primăvarică.

În mîna liberă duceam două căsuțe pentru grauri, cuișe și un ciocan. În pară se sărbătorea Ziua păsărilor...

Viktor Slovkin

încurcătură și-ai fi oferit fără să stau la gînduri mîna și inima mea. Dar acum mă tem că aș părea prea ușuratic. Bineînțeles, aș putea să-ți fac

INTRE VINĂTORII DE BALENE

— Și eu am vînat uite așa o balenă...

Desen de B. Bosart

O povestire sentimentală

Scritorul Boris Kostrov se specializase în subiecte cu detectivi. Dar în ultimul timp se cam repeta și cineva îl sfătui să încerce să scrie o povestire sentimentală.

— Sînt la modă micile drame de viață: inimi sfărîmate, seri plicticoase, scrisori neexpediate, soți infideli și soții părăsite — într-un cuvînt, chestii de astea de psihologie subtilă cu finaluri instructive, moralizatoare.

Kostrov hotărî să încerce, deoarece acasă nu-l stîngherea nimeni — nevastă-sa Nadiușa era la un meci de baschet. După cîteva clipe de concentrare, începu:

„Tina și Leonid s-au cunoscut și s-au căsătorit într-o primăvară timpurie. Era cald și frumos, pîriișele sururau, înflorea mălinul... Tina era micuță, delicată. Sfioasă și timidă...”

Mai departe totul mergea cum scrie la carte. După nuntă soțul deveni grosolan și neatent. Soția nu fă-

cea altceva decît să plîngă și să spele rufe, să sufere și să gătească fel de fel de bucate. Și pentru a pune virf la toate, Leonid începu să umble și cu alte femei. La început Tina bănuia doar și se frămîntă zile și nopți de-a rîndul. Dar într-o dimineață se incredință cu ochii ei: ducîndu-se la brutărie îl văzu pe stradă cu cea care îi submina fericirea.

Cînd Leonid se înapoie, în sfîrșit, seara acasă, Tina, stăpînindu-și cu greu hohotele de plîns, mai găsi destulă putere în ea ca să pună masa. Și numai cînd el, pretextînd că ceaiul nu e de ajuns de fierbinte, începu să facă scandal și zvirli nervos ceașca, darul mamei, făcînd-o tîndări „Tina nu s-a mai putut stăpîni: micuță și firavă, într-o rochiță subțire de stambă, s-a ghemuit pe scaun și a început să plîngă încetîșor...”

Ajunșînd aici Kostrov nu se mai putu stăpîni nici el și lăcrimă.

Povestirea era în-

tr-adevăr teribil de sentimentală.

Dar inspirația creatoare îi fu bruscată de sonerie. Boris dădu fuga să deschidă ușa. Era Nadiușa, o blondină înaltă și zveltă, îmbrăcată în trening, care se întorsese de la meci.

— Borka, iar n-ai pregătit masa — îl luă ea în primire, vădit nemulțumită, de la ușă. Nici măcar piine n-ai cumpărat.

— Îndată, Nadiușa, să rotunjesc numai personajul.

— Îl rotunjești după aceea. Acum, dă fuga la piine!

Kostrov, micuț și firav, se ghemui pe scaun. Dar Nadiușa puse mîna pe spetează și Borka se trezi pe hol.

— Mai repede, Borka! — îi mai strigă Nadiușa o dată. Încă nu te-ai întors?

Kostrov protestă în șoaptă și porni în goană spre brutărie.

Povestirea sentimentală a rămas neterminată.

V. Kuzmenko